

Den Skånske Dragonen

2023

Tidskrift för Skånes dragoner

DEN SKÅNSKE DRAGONEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tf ordförande har ordet	3
Redaktörens förord	4
Medlemsnytt	5
Försvarsmakten i utveckling	6
Kamratföreningens årsmöte 2023	8
Från fältvaneveckan 1994	13
Stridsvagn M/42-Första leverans 1943	14
Stridsvagnsutbildning 1942, del 1	18
Bunkervandring i Helsingborg	21
Ett brev betyder så mycket	25
Nationaldagsgrill på mässen	27
Femtioårsprotokoll nr 7	29
Stridsvagn Centurion 70 år	30
Att framrycka från Skövde till Ravlunda 2.0	33
Höstmötet	38
Från materielfronten	41
Saxat ur Norra Skåne från 1962	47

Tidskrift för Skånska Dragonernas Kamratförening

Redaktör: Mats Tjernell - dsdeditor@gmail.com

Ansvarig utgivare: Peter Rosberg
Utgivningsort: Hässleholm

Medlemmar med anhöriga kallas till Skånska Dragonernas Kamratförenings ÅRSMÖTE

på Senioren, Tingshusgatan 2 i Hässleholm, lördagen den

9:e mars 2023 kl 16.00

Anmälan genom insättning av **200:-/person** på bankgiro 5840-0912
senast den 24:e februari 2023.

Prel Progam:

kl 16.00 Årsmöte
kl 17.30 Gemensam middag
Kamratlig samvaro
kl 21.00 Reträtt

Välkomna!

Styrelsen

TF ORDFÖRANDE HAR ORDET

Kamrater – Skånska Dragoner!

Då lägger vi ett nytt år till handlingarna som fortsatt präglas av en osäker omvärld, som tyvärr eskalerat med kriget mellan Israel och terrororganisationen Hamas. Den inhemska situationen är minst sagt polariserad och en hård retorik med högt tonläge mellan olika intressegrupper och politiska företrädare ser och hör vi dagligen.

En ljusglimt på en i övrigt mörk himmel är att Försvarsmakten likt fågel Fenix långsamt reser sig ur aska och ruiner.

NATO-medlemskapet ligger (förhoppningsvis) runt hörnet och Försvarsmakten ligger väl framme med integreringen i försvarsorganisationen, en utmärkt redogörelse fick vi på vårt Höstmöte i november av General Michael Claesson, på plats under mötet, tack Michael för ditt hedrande deltagande! Nya regementen och förband är under uppsättning (A9 Kristinehamn, K4 Arvidsjaur, I 13 Falun, I 21 Sollefteå, Amf 4 Göteborg, F 16 Uppsala), i raden av nygamla förband som växer upp saknas dock det slagkraftigaste, P2 i Hässleholm. Slutsatsen är väl att försvarsfrågor är för svåra för att lämnas över till våra politiker, avsaknaden av långsiktighet, bristande förmåga att dra rätt historiska säkerhetspolitiska slutsatser samt rent önsketänkande (naivitet) är slående.

Det som återstår är att få hållbara svar på hur denna nya och större organisation ska personal- och materielförsörjas.

Med blicken framåt kan konstateras att Kamratföreningen ser ett ljus 2024 framför sig, våra träffar är mycket välbesökta (66 Dragoner mönstrades på höstmiddagen) och vi kommer att presentera några, som styrelsen tror, trevliga programpunkter under våren 2024 (se "Nu e de dax").

Styrelsen, som i dagsläget består av 7 personer, träffas 7-8 gånger årligen och platsen är militärmuseet i Hässleholm (vårt ett besök för att fälla en tår vid sina gamla "börar"). Vid våra styrelsemöten är närvaron i det närmaste 100% vilket underlättar beslut och inriktningar. Styrelsen "besitter" många kompetenser och erfarenheter som verkligen tillför både beslutsamhet och kvalité. Ett projekt som vi under 2024 har ambitionen att sätta är att skapa en hemsida där information på ett smidigt sätt kan få en bredare och snabbare spridning.

Som du vet är den ekonomiska situationen en kritisk faktor, därför mottages frivilliga ekonomiska bidrag tacksamt!

Slutligen vill jag tillönska Er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

Peter Rosberg

REDAKTÖRENS FÖRORD

Kamrater!

Det var bättre förr är något vi ofta får höra. Å andra sidan finns i en demokrati alla möjligheter att forma sin framtid enligt devisen "det blir alltid som man tänkt" - så länge vi har det demokratiska valet i vår hand bör vi kunna tjäna på ett positivt synsätt framåt och samtidigt njuta av vår fina historia. Förhoppningen är att denna utgåva av Den Skånske Dragonen kan balansera en ytterst allvarsam omvärldssituation med god anda, ett och annat glädjeämne och såklart kamratskap. Det är bättre nu på på många håll - inte överallt - men det skall det fan i mig bli.

Årets innehåll har tyngdpunkten på den gamla goda tiden men vi gläntar också mot framtidens utveckling av Försvarsmakten med en i grunden positiv magkänsla. Det fanns en tid vid regementet som vi får svårare och svårare att porträttera för varje år som går - det är 1980- och 1990-tal som vi saknar på artikelsidan. Jag provar därför devisen ovan och *tänker* att det skulle smaka fågel med bilder i färg och tillhörande artiklar som speglar vår verksamhet under förra seklets två avslutande decennier.

Vi inleder årets nummer med en "lägessammanfattning" av Chefen för Försvarsstaben för att sedan varva innehållet med bildreportage från årets aktiviteter med artiklar från regementets tidiga historia. Självklart får Centurionstridsvagnen särskild uppmärksamhet som 70-års jubilar på svensk mark och vi på P2 har även en 80-åring att minnas. Lennart Hägg fortsätter att redogöra för familjen Hults öden i "ett brev betyder" och vi startar upp en ny trilogi som många av er kommer att känna igen - denna gång med start 1942.

Redaktionens och styrlesens stora tack såväl till alla er som genom frivilliga bidrag stärker Kamratföreningens kassakista såsom till er som bidragit med underlag till årets nummer.

I vanlig ordning hoppas vi på redaktionen att få in fler artiklar och foton från er tid vid regementet. Det som inte får plats i nästkommande nummer får med största sannolikhet utrymme längre fram. Vi sparar allt material och bygger kommande nummer på vad som finns tillgängligt när vi startar upp under hösten. Redaktionen förbehåller sig rätten att då så behövs av utrymmes- eller andra skäl justera, komplettera eller dela upp materialet på lämpligt vis.

En önskan till alla er om en fantastisk avslutning på detta år!
Vi ses under standaret 2024 - väl mött!

Bästa hälsningar till er alla
Mats Tjernell

STÖD KAMRATFÖRENINGEN!

genom ett frivilligt bidrag till bankgiro 5840-0912 märk talongen "Tidningsfond" eller "Gåva"

MEDLEMSNYTT

Skånska dragonernas kamratförening har idag drygt 500 medlemmar

Alla före detta anställda, reservofficerare liksom värnpliktiga är välkomna som medlemmar i föreningen. Styrelsen kan även bevilja annan person som visat intresse för eller främjat föreningens syfte, inträde i Skånska dragonernas kamratförening.

Har Du några frågor?

Vänd Dig till någon i styrelsen som kan hjälpa Dig!

I styrelsen ingår:

Peter Rosberg tillförordnad ordförande, Lucas Olofsson sekreterare, Kenneth Lindén kassör.

Övriga ledamöter: Jens Rickard, Lennart Johansson, Bengt Heinmert och Mats Tjernell.

Redaktören nås via:

dsdeditor@gmail.com

Glöm inte att uppgi personnummer, namn och adress vid anmälan om medlemskap!

Bankgiro: 5840-0912

Vid ändring av adress eller e-postadress anmäl omgående till:

Skånska dragonernas kamratförening
C/O Kenneth Lindén
Nävlinge 2495, 288 93 Nävlinge
eller på
skanskadragonerna@gmail.com

Medlemsnål erhålles mot avgift. Medlemstidningen "Den Skånske Dragonen" utsänds till de medlemmar som har aktuell adress i Kamratföreningens register.

Medlemsavgift:

Årsbetalande - 100 kr

FÖRSVARSMAKTEN I UTVECKLING

Generallöjtnant Michael Claesson, Chef Försvarsstaben

Artikelförfattaren i samband med tillträdet som chef för nya försvarsstaben. Bilderna i artikeln är utvalda av redaktionen.

Avveckling möts av utveckling.

Vi är alla smårtsamt medvetna om hur långt den ansvarslösa avrustningen av det svenska Totalförsvaret fick gå innan omvärldsutvecklingen tvingade fram en ny inriktning. Inledningsvis en tämligen resurssnål omsvängning från ett extremt fokus på internationell krishantering åter till fokus på nationellt försvar i försvarsbeslutet 2015 (FB 15), vilket följdes av ökade resurser och ambitioner i försvarsbeslutet 2020 (FB 20). Därtill lades ett mycket starkt fokus på att utveckla svensk säkerhet tillsammans med andra. Till en början enbart med Finland, men efter hand följde fördjupade bilaterala samarbeten med bland annat USA och Storbritannien liksom fördjupat partnerskap med Nato. De sedan 2010 vilande värnpliktslagarna, återaktiverades 2017 och de första inryckande anlände till förbanden i blygsam skala (ca 4000 i första omgången) 2018.

Armén går från internationella stridsgrupper åter till brigad och division.

Arméns utveckling svajade betänkligt i övergången från ”det insatta insatsförsvaret” med ovan nämnda fokus på internationella uppgifter. Före 2015 var kraven på beredskap mycket lågt och ekonomin blev styrande för vilken ambitionsnivå som sattes. Förband och materiel optimerades för de internationella insatsmiljöerna, allt i skuggan av försvarsbeslutet 2004 (FB 04) som bokstavligen bröt sönder de sista kvarvarande strukturerna från invasionsförsvarets tid. Ordet brigad var synnerligen inopportunt i försvarsdiskursen och istället talades om stridsgrupper med stridsgruppstaber. Först i FB 15 talades ånyo om att arméns fokus skulle läggas vid utveckling av brigader igen varvid uppgiften blev att först fylla upp en brigad och därefter en andra (”i takt med att ekonomin medgav”). Efter halva försvarsbeslutsperioden fattade regeringen ett nytt inriktningsbeslut med målet att armén istället skulle utveckla två brigader parallellt, dock utan särskilda ekonomiska tillskott. Processen som ledde fram till FB 20 kom till slut att landa på uppgiften till Armén att till 2030 sätta upp tre mekaniserade brigader, en reducerad motoriserad infanteribrigad, allt inom ramen för en mekaniserad division (fördelning) samt en stridsgrupp på Gotland. Därutöver inrättades sammanlagt sex sedan tidigare nedlagda förband, nämligen I 13, I 21 (med detachement också i Östersund), A 9, K 4, Amf 4 och F 16. P 18 på Gotland hade återuppsatts redan i samband med FB 15. För

infanteriförbanden blev uppgiften att utbilda fristående skyttebataljoner emedan A 9 fick uppgiften att efter etablering utbilda såväl brigad- som divisionsartilleri. K 4 utbildar nu två istället för tidigare en Norrlandsjägarbataljon, Amf 4 utbildar en amfibiebataljon och F 16 ansvarar för stridsledning av luftstridskrafter över hela landet.

Krig i Europa – förutsättningarna ändras.

Det undgår ingen hur världen förändrats sedan Ryssland inledde en fullskalig invasion av Ukraina med start den 24 februari 2022. Ingen kan längre relativera Rysslands ambitioner och imperialistiska tillvägagångssätt liksom ledningens totala likgiltighet inför förlusten av människoliv (såväl egna som motståndarens) liksom en flagrant avsaknad av respekt för internationell rätt och krigets lagar. Sammantaget kan sägas att vi befinner oss i en systemkonflikt mellan Ryssland och det kollektiva väst. Med andra ord är kriget i Ukraina en omfattande del, men det är viktigt för att förstå konfliktens karaktär att omsluta det faktum att Ryssland också är i krig med en idé, nämligen demokratiska grundvalar, alla länders rätt till nationellt självbestämmande och val av säkerhetspolitiska arrangemang, allt byggt på en stabil grund byggd kring mänskliga rättigheters okränkbarhet. Mot denna sinistra bakgrund, valde Finland och Sverige att söka medlemskap i den Nordatlantiska fördragsorganisationen – Nato. Vi vet alla hur det gått hittills, det vill säga Finland är medlem sedan april 2023 medan Sverige i skrivande stund fortsatt står utanför med så kallad ”invitee-status”. I fråga om förberedelser har Sverige och Försvarsmakten vidtagit allt som ålagts oss, men vi kommer nu inte längre förrän vi är fullvärdiga medlemmar. Kriget har inneburit att Försvarsmakten lägger avsevärt mer kraft på att verka genom högre beredskap och närvaro i alla operationsmiljöns domäner (mark, sjö, luft, rymd och cyber liksom den omslutande informationsmiljön). Det omfattande militära stödet till Ukraina uppgår nu till 22 miljarder och det handlar i förstone inte om överskottsmateriel utan om krigsmateriel och hela hanteringen kräver omfattande insatser för personal inom logistik- och säkerhetsförbanden. Parallellt pågår som framgår ovan en mycket omfattande expansion av Försvarsmaktens förband och struktur, vilket så att säga är själva grundbeställningen eller som jag ofta väljer att uttrycka det – FB 20 är ”orderläget” för Försvarsmakten, men den verklighet som låg till grund för den ordern, har i grunden förändrats.

Utbildning av Ukrainska soldater på strv 122.

Robotsystem 103/Patriot grupperat under luftförsvarsövning 2022.

Kriget förändrar förutsättningarna för FB 20.

Mot bakgrund av kriget har en ny försvarspolitik process inletts med målet att fatta ett något tidigarelagt försvarsbeslut, sannolikt i december 2024. Försvarsberedningen har sammankallats och bereder en rad rapporter varav den som inriktar det militära försvaret bedöms kunna presenteras i slutet av april 2024. Målet är nu att lyfta försvarsutgifterna till 2 % av BNP (som jämförelse kan nämnas att vi 1983 låg på ca 2,8 % av BNP, 2016 på ca 1 % och i år på omkring 1,4 %). Försvarsmakten bedömer att med de ekonomiska ramar vi erhållit, når vi 2 % enbart för det militära försvaret år 2028 (räknar man samtliga utgifter som kan kopplas till försvarsutgifter, anger regeringen att vi når 2 % av BNP redan 2024). Oavsett vilket är det stora volymer pengar som ska omvandlas till militär förmåga. Den som förväntar sig en lång rad nya förband, riskerar bli besviken eftersom krigets realiteter och närhet gör att vi kommer lägga stora resurser på att konsolidera beslutad krigsorganisation, göra den mer uthållig och robust. Försvarsmaktens underlag till stöd för fortsatt försvarspolitik process utgår nu från att vi blir medlemmar av Nato och att vi därmed kommer behöva lösa andra typer av uppgifter också utanför svenskt territorium. Våra brigader kommer sannolikt att behöva ingå i försvaret av till exempel norra Finland och Baltikum, vilket tillsammans med Natos specifika krav på sammansättning och uthållighet, kräver att vi anskaffar fler förnödenheter. Armén kommer alltjämt utvecklas mot att i huvudsak utveckla och vidmakthålla fyra brigader i divisions ram, stödresurser till divisionsnivån samt fristående skyttebataljoner. Införandet av kvalificerat medelräckviddigt luftvärn i form av Patriot fortsätter. Flygvapnet går mot införande av JAS 39 E, nytt taktiskt transportflyg och sensor- och stridsledningsflygplanet Global Eye samt ny och utvecklad kvalificerad ammunition. I stort sett hela sensorkedjan omsätts fram till 2030. Marinen får äntligen luftvärnsrobotar på Visby-korvetterna och nya korvetter i Luleå-klass beställs inom kort och vi hoppas på att ta de nya ubåtarna av Blekinge-klass (A 26) i bruk i slutet av 2020-talet. Specialförbanden utvecklas både avseende förmåga och volym och vårt

cyberförsvar växer sig avsevärt starkare. Hemvärnet planeras ta ett steg mot moderniserad utrustning och nya stamfordon och en volym om ca 27 000 hemvärnssoldater (idag ca 23 000). Därutöver satsas resurser på materielsystem med verkan mot hotet från drönare liksom egna satsningar på beväpnade drönare (i Försvarsmaktens terminologi så kallade patrullrobotar).

En efterfrågad försvarsmakt med självförtroende.

För oss som varit med sedan Kalla kriget och till nu, märks en enorm skillnad i fråga om den respekt som möter Försvarsmaktens uppdrag och personal. En efter hand ökande förmåga tillsammans med efterfrågan på militära förmågor, gör att vårt självförtroende ökar och det är en synnerligen engagerad och hårt arbetande personalgrupp som nu driver utvecklingen av vår Försvarsmakt. Vårt stundande medlemskap i Nato kommer ställa stora krav på fortsatt anpassning, men också andra kompetenser och förmågor än vad vi hittills arbetat med.

Vi är jämfört med invasionsförsvarets dagar, en mindre Försvarsmakt, men som tillsammans med övriga allierade i Nato kommer göra Sverige säkrare.

Nya allianser och samarbeten.

KAMRATFÖRENINGENS ÅRSMÖTE 2023-03-04

av Mats Tjernell, foto Thore Pettersson

Då har vi äntligen hämtat igen ordinarie rytm efter pandemi-åren när det gäller tidpunkten för årsmötet - det vill säga någon av de första lördagarna i mars månad. Platsen blev även denna gång Senioren i centrala Hässleholm och i sedvanlig ordning inledde vi med ett väl tilltaget mingel med många kära återseenden. Årsmötet avslöpte med värdig stringens och på eftermötet bjöds det på rikligt med smörgåstårter toppat med godsaker, kaffe och avec. Som sig bör fick även stadens Biskop Dragonbesök varandes in på småtimmarna.

Marie Magnusson, Kenneth Lindén och Bertil Nilsson

Lars- Göran Persson och Jan Pålsson

Cava-Kungarna: Micke Nilsson och Lukas Olofsson

Ingrid Hansson och Marianne Roupé

Här målas det upp skrönor med Magnus Strömblad och Christer Thörn.

*C-G Wilke,
Micke Olsson och
Bo Sigeback*

*Mac Persson och
Leif Åkesson*

*Jens Rickard,
Mange "P" Pettersson
och Peter Rosberg som
fått fel innehåll i gla-
set.*

Lennart Hall, Tomas Hansson, Per-Erik "PEP" Persson och Ingalill Hall

Två sorters smörgåstårter serverades från dubbla tageställen.

Nils-Bertil Finn, Bengt Heinmert, Marie Magnusson och Lennart Johansson

Slut för i kväll - tack för i kväll !

VL KFK i Höllviken 1992.

Stående raden från vänster: Niklas Lundin, Torgny Blomberg, Leif Astikainen, Magnus Jönsson, Lukas Olofsson, Håkan Gullers, Paul Lundqvist, Magnus Bratt, Mattias Orre, Arthur Ledenstarnd, Björn Persson, Jörgen Karlsson, Magnus Strömblad.

Främre raden från vänster: Peter Martin, Björn Hallin, Pär Andersson, Peter Rosberg, Tony Gustavsson, E I, Benny Quick

Microbas

Precision AB

EXCELLENCE IN PRECISION
LAPPING & MACHINING

@MICROBSPRECISION

Högvakten vintern 1991.

Standarförare från vänster: K7 Jonas Bildtgård, K6 Johan Kroon, P2 Kenneth Lindén, K5 Mats Tjernell. Bakom K5 patrullchefen Mats Karlsson.

FRÅN FÄLTVANEVECKAN FÖR KB/PB VID 84:E KOMP SOMMAREN 1994.

Moment 1 avklarad - p.26

Visa, instruera, öva, pröva. Här provas teoretiska kunskaper.

Morgontvättning i fallet vid Hammarmölledamm.

Passage över Almaån i närheten av stridsfordonsvadet.

*En patrull närmar sig regementet med väl ingånga marschkängor.
Mölleröd utanför grindarna.*

STRIDSVAGN M/42 - FÖRSTA LEVERANS 1943

av Tommy KIT Nilsson

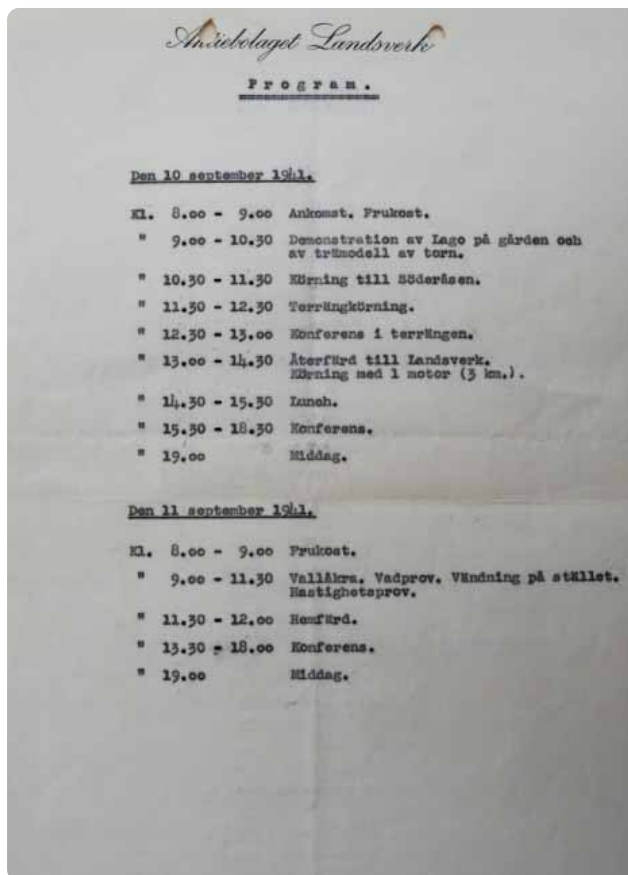
Vagn nr 2 som levererades från AB Landsverk den 4 juni 1943

I år är det 80 år sen P2 fick sina första tunga stridsvagnar, nämligen strv m/42. Den första vagnen var nr 508 som levererades den 1 juni 1943 (har tyvärr ingen bild på den). Vagnen har sitt ursprung i en av AB Landsverk i Landskrona konstruerad vagn avsedd för Ungern. Eftersom det under andra världskriget blev behov att förstärka det svenska pansarvapnet, (som 1942 blev ett eget truppslag), tittade försvarsledningen och Kungliga Armétyg förvaltningen på vad som skulle kunna tillföras. Eftersom det inte fanns några egna projekt, och att det var svårt att importera, fick man kolla inom landets gränser där blickarna föll på AB Landsverk. Lago-stridsvagnen för Ungern blev utgångsläge för en förbättrad och tyngre vagn.

Lago I med mindre kanon

Vikten sattes till max 22 ton bland annat på grund av landets vägnät-broar mm. Civila regler styrde även vissa konstruktioner.

Program vid visning av vagnen

Strv m/42 EH byggd på AB Landsverk. Notera kompanimärket på tornet.

Efter att antal konstruktionsändringar sattes produktionen i gång i Landskrona. Eftersom det var brist på många detaljer, så fick man stoppa i de växellådor, motorer mm som fanns tillgängliga, därav blev det att man levererade 3 varianter av vagnen, nämligen 100 st strv m/42 TM (Två motorer, elektroMekanisk växellåda, som sedermera byttes ut), 125 st m/42 TH (Två motorer Hydraulisk växellåda) och 57 st m/42 EH (En motor Hydraulisk växellåda). Strv m/42 TM och TH hade Scania Vabis motorer, strv m/42 EH en Volvomotor.

Ovan: Från KFÖ under L-O Gustafssons befäl mitten på 70-talet.

Tv. Ibland behövde man hjälp för att komma tillbaka till regementet.

IKV 73

Värntornet vid plattan på Ravlunda skjutfält

Mer information om stridsvagnarna finns på Hässleholms museum, och på:
<https://www.sphf.se/svenskt-pansar/fordon/stridsvagn-2/>

Arbete och boende i historisk bruksmiljö

krutbruket.se

Vår ambition
Perfektion.

Mercedes-Benz Malmö

Bronsyxegatan 14 213 75 Malmö www.mercedes-benz-malmo.se/

Det lönar sig att
samla allt hos oss.

Bli Guldkund.

Läs mer på lansforsakringar.se

lansforsakringar.se

Länsförsäkringar
Göinge-Kristianstad
Bank & Försäkring

STRIDSVAGNSUTBILDNING 1942, DEL 1

av Hans Nilsson, foto Volmar Boris-Möller med flera

Denna artikel har tidigare publicerats i Svensk Pansarhistorisk Förenings tidskrift "Pansar" och fortsätter i sin helhet i kommande nummer av Den Skånske Dragonen./ Red

Det första året

I april 1942 uppsattes två stridsvagnskompanier vid dåvarande K 2, som var förlagt till Berga kaserner i Helsingborg. Vid 2.kompaniet utbildades värnpliktig, medan 4.kompaniet hade hand om omskolningen av det fast anställda befälet.

1942 Omskolning av fast anställt befäl, strv m/41

Den 1. oktober 1942 omvandlades K 2 till pansarregemente. Stridsvagnsutbildningen fortsatte i samma omfattning som under sommaren. Ett 20-tal stridsvagnar disponerades.

Helsingborg 1942. Det blivande P2. T.v. Stig Colliander.

Andra året

När utbildningsåret april 1943- mars 1944 påbörjades tillfördes regementet ytterligare stridsvagnar och disponerades då 35 stycken.

Vid regementet omorganiserades 4 stridsvagnskompanier.

- två åldersklasskompanier.
- ett beredskapskompani av de värnpliktiga som utbildades föregående år.
- ett omskolningskompani.

Vid detta senare fanns volontärrekrytskolan, som jag till-

hörde. Vi var 96 man förlagda på fyra logoment (24 man/logoment). Efter tre månaders infanteriutbildning under april-juni disponerade vi sju stridsvagnar under tre månader. Vi indelades i tre avdelningar om vardera 35 man.

Ett stationssystem ordnades under tre månader - juli-september - med:

- en månads stridsvagnstjänst.
- en månads biltjänst på gengasbil- ar med körkortsutbildning.
- en månads pionjär och sprängtjänst.

Jag tänker försöka beskriva hur man på en månad lyckades grundutbilda 35 man så att alla kunde stridsvagnens samtliga tre platser. Utbildningen var mycket koncentrerad. Förutom två terränglöpningar om vardera en timme (inklusive dusch och omklädning), samt en timme för vård av vapen och personlig utrustning, arbetade vi med våra stridsvagnar 45 timmar i veckan.

Stridsvagnsmaterielen utgjordes av fem strv m/38, en strv m/39 och en strv m/40L.

Vagnarna var i stort sett lika, men hade ur utbildnings-synpunkt några väsentliga skillnader.

Stridsvagn m/38 hade mekanisk växel- låda, rattstyrning, och endast en kulspruta.

Stridsvagn m/39 och m/40L hade hydraulisk växellåda, spakstyrning och två kulsprutor.

Dessutom satt kulsprutorna på olika sidor om kanonen, vilket innebar att gruppchef och laddare skiftat plats.

Helsingborg 1942. Det blivande P2. Det blev till slut pansar. Löjtnant Stig Colliander

Materielkännedomen var mycket noggrann. Vi skulle kunna räkna upp och beskriva varenda del på vagnen. Det fanns inte en skruv, mutter, nippel, rör eller elektrisk ledning i eller på vagnen, vars funktion vi inte kunde. Varje ledning i motorrum eller i stridsrummet skulle vi direkt kunna peka ut samt veta varifrån den kom och vart den gick. Vi lärde oss t.ex. skruva isär, rengöra och reparera förgasare, bränslepump och magnetapparat. Förarutbildningen påbörjades på övningsfältet med instruktören sittande utanpå vagnen bredvid förarluckan.

Med vänlig eller kraftigare ”handpåtryckning på baskern, samt med goda röstresurser erhöll vi kritik, råd och anvisningar. Körutbildningen skedde dels på släta fältet dels genom vattenfyllda gropar på fältet. Dessa senare var ofta så djupa att vattnet sköljdes in i vagnen genom den öppna förarluckan.

Strv m/40L 1. armékåren på övning i Skåne, September 1942.

Körning i skog övades i Väla skogen bokskog som regementet disponerade omkring 3 km från kasernen. Vi åkte dock ganska snabbt ut på vägarna. Landsvägskörning var svår med strv m/38, vi höll vanligen en hastighet på mellan 40 - 50 km/tim. Rattstyrningen var mycket känslig!! Det behövdes bara att man tog i lite för hårt för att vagnen skulle börja gå snett över vägen. För att parera detta och åter få in stridsvagnen på en parallellkurs med vägkanterna måste ratten vridas 1 1/2 varv åt motsatta håll mycket snabbt för att i slutet av rörelsen vridas mycket försiktigt och mjukt. Ofta hände det att någon vred för långt. Då nöp bromsarna direkt och stridsvagnen gick tvärs över vägen och ut på fältet. Om man å andra sidan vred för lite och började för tidigt med den för-siktiga rörelsen hände det ofta att man var för sent ute och av det skälet åkte av vägen. Vi elever var endast 17 år gamla och hade inget körkort - ja vi hade inte ens börjat köra bil. Men eftersom det var krig var vägarna ganska tomma, vilket var tur, vi brukade efter en dags landsvägs-körning räkna med en avkörd telefon-stolpe och ett besök i en trädgård. Vändor ute på åkrarna räknades inte Det var bara att köra upp lite längre fram och fortsätta.

Vi fick senare en bataljonschef som hette Sven von Bahr. Han tyckte att vi skulle tala med televerket, så att de flyttade stolparna och satte dem mitt emellan eftersom vi alltid träffade dem. så lite visste han om övriga avkörningar och tur var kanske det.

Materialvård genomfördes under ett halvdagsspass i veckan (4 timmar). Eftersom vi var fem man på varje vagn, så blev denna mycket noggrann. Förutom justeringar och kontroller skulle allt vara rent. Motorrummets botten kontrollerades alltid. Oljerör av koppar putsades med särskilt medel. Ett stort problem var tankningen. Regimentet hade EN bensinpump !! Bensinen pumpades av mackföreståndaren upp i en glasbehållare (25 liter i taget) och tappades sedan genom självtryck och slang över i stridsvagnen. Kvällarna

kunde därför bli extra långa. Det pågående kriget gjorde nämligen att alla fordon skulle fulltankas efter dagens övningar.

Vapentjänsten genomfördes som drillövningar. Jag tror tom att var och en hade tagit isär och satt ihop kulsprutan ett 50-tal gånger innan vi fick gå vidare. Mörkerövningar med kulsprutan genomfördes ibland med persedelpåse över huvudet.

Kanonen hade ett fjäderhus som spändes före monteringen. Det gällde sedan att med en hand lyfta kilen och samtidigt hålla de båda utkastarna på plats, medan man med den andra handen förde in manöveraxeln genom bakstycket, utkastaren och fjäderhus. Ofta utlöstes fjädern och man fick börja om från början. Kanonen på en del vagnar var näst intill hopplösa och man fick göra åtskilliga försök innan man lyckades. Skjututbildningen med kulsprutan påbörjades på den vanliga skjutbanan.

Signalutbildningen skedde med en 25 watts kortvågsradio. Hörlurarna var lösa och fästes med en bygel över hjässan. Man talade i en lös mikrofon som hängde på bröstet och

25 watts stridsvagnsradiostation

som man fick lyfta upp framför munnen när man talade. Noggrann inställning och kalibrering var nödvändig. Huvudstationen räknade vanligen till 20 medan inställningen gjordes. Därefter genomfördes provanrop med svar. Störningarna var kraftiga. Stationen hade en stor svaghet. Det var ganska vanligt att sändaren ej slog till när man tryckte på den sk S/M-omkopplaren. Det gällde då att lossna sändarens fästskruvar, ta ut den och skruva av locket på sändarrelät. Genom att putsa reläkontakterna och därefter montera delarna igen klarades detta på omkring 5 minuter.

Internkommunikation fanns EJ. Besättningsmedlemmarna fick skrika till varandra. Kontakten med föraren hölls med

fötterna. En tramp eller spark på höger sida betydde svängning åt höger - nästa spark - sluta svänga. På samma sätt utnyttjades vänster sida för sväng åt vänster och mitten av ryggen för bromsning. I övrigt gällde för föraren att köra rakt fram så fort han kunde och skrika "HINDER!" emellanåt.

Tornet svängdes genom att vevas för hand. Detta gick långsamt. Tornet kunde frikopplas, varvid skytt och gruppchef med förenade krafter drog och sparkade det runt. Om föraren samtidigt körde med lutning på vagnen i sid- eller längdled, svängde tornet då dess framdel med kanonen och tjockare pansar var betydligt tyngre.

Efter denna månad - juli 1943 - var befattningsutbildningen klar på samtliga tre platser:

- 1 - Gruppchef, tillika laddare och signalist.
- 2 - Skytt.
- 3 - Förare.

Någon mer tjänst på stridsvagn blev det inte förrän efter den 1 oktober då vi började på korpralsskolan. Under denna skedde fram till jul, dels skjutning med stridsvagnskanon dels grupp- och plutonsutbildning. Till detta återkommer jag i en senare artikel. Visst var många saker enkelt konstruerade och visst fanns det en hel del brister på dessa första stridsvagnar. Men svårigheterna var till för att övervinnas. Vi hade hört och läst om pansarförbandens effektivitet och stora framgångar under det pågående världskriget. Vi var de FÖRSTA BEFÄL som grundutbildades på stridsvagnar. Vi var ELITEN. Vi utformade den NYA stridstekniken. Alla tvingades hjälpa varandra och en härlig laganda skapades. Uttrycket "ALLTING GÅR" skapades i den pionjäranda som rådde.

LINDBLAD[©]

REKLAM

lindbladreklam.se

BUNKERVANDRING I HELSINGBORG 2023-04-22

av Thore Pettersson

Samling för avfärd var kl 10 vid Norra Station där buss med chaufför från Bergkvara buss som Jens Rickard ställt till förfogande hämtade oss. Såväl äldre som yngre Dragonkamrater drog iväg denna vårens första solskinsdag.

Från vänster: Kjell Pettersson, Börje Persson, Mats Tjernell och Johan Miram

Längs vägen mot Helsingborg gjordes ett stopp vid Forsmöllans rastplats och fältapoteket kom fram. Det utbringades en skål där vi önskade oss själva en trevlig resa varefter gruppen fattade det enhälliga beslutet att Bengt Heinmert skulle vara ansvarig för "Det mobila fältapoteket" under resten av dagen.

F.v. Börje Persson, Bengt Heinmert, Sven-Åke Karlsson, Kenneth Böndegård, Marie Magnusson, Kenneth Lindén, Kjell Pettersson, Gunnel och Bertil Nilsson, Alf Hansson, Thore Pettersson, Mats Tjernell, Johan Miram och Per-Erik Persson.

Till vänster: Bengt Heinmert, Bertil Nilsson, Mats Tjernell och Sven-Åke Karlsson.
Till höger: Fältapoteket.

Bengt Heinmert lägger locket på.

Vid ankomst till Helsingborg och Margaretaplatsen anslöt fler kamrater. Här intogs också i det vackra vårvädret den lätta förtäringen bestående av baguetter med köttbullar eller skinka tillsammans med öl eller vatten.

Marie Hahlbeck, Björn Johansson (sbadj i 1.bat) och Denise Hahlbeck

Johnas och Christina Berggren

Rundvandringen startar vid värn H 1 ett friliggande kombinerat pv-värn och kulsprutevärn, som ligger vid Margaretaplatsen. F.v. Gunnel Nilsson, Johan Andrée guide, Björn Johansson, Marie Hahlbeck, Denise Hallbeck, Alf Hansson, Per-Erik Persson, Marie Magnusson, Kenneth Lindén, Bertil Nilsson, Börje Persson, Kjell Petersson sitter, Sven-Åke Karlsson och Johnas Berggren.

Våra guider från Beredskapsmuseet Lars Malmberg, Sven-Olof Heed och Johan Andréé.

Inne i värn H1 f.v. Kjell Petersson, 37 mm pv-kan, och Johan Andréé.

Thore Pettersson säkrar upp artikelinnehållet

Draktandsgången. f.v. Christina Berggren, Per-Erik Persson, Johan Miram, Kenneth Böndegård, Alf Hansson, Johnas Berggren, Ola Hiort, Mats Tjernell, Börje Persson och Johan Andréé.

Till vänster: Värn H 58 invid Hälsovägen från utsidan. Trärälsen i ingången är till för att styra pv-kanonens hjul och underlätta inrullningen i vänet. F.v. Christina och Johnas Berggren och Lars Malmberg.

Till höger: Värn H 58 invid Hälsovägen. f.v. Sven-Åke Karlsson, Per-Erik Persson, Johan Andréé. 37 mm pvkan m/ 38.

Till vänster: Ingången till Skyddsrumstunneln i Landborgen utmed Hälsovägen och längre bort värn H 58. Till höger inne i Skyddsrumstunneln i Landborgen utmed Hälsovägen. Här bröts det kol med låg kvalitet på 1880-talet. Under andra världskriget förstärktes ingångarna med betong och koltunneln inredes till ett stort skyddsrum för civilbefolkningen. Bänkar, torrdass och handvevade fläktar installerades i tunneln. Tunneln löper från Hälsovägen upp till S:t Jörgens skola.

Fastighetsvärn H 6. Tornerhjelmiska huset, Fågelsångsgatan 6, i nuvarande skepnad från början på 1800 men går bakåt till 1700-talet. Inut i den gamla yttertrappen (till vänster om den svarta bilen) byggdes ett kulsprutevärn. I anvisningarna för värnet anges att... "två trappsteg vid varje embrassyr borttages".

Slottshagsparken med Kärnan och värn H 14 eller SK 24. Johan Andréé pekar med hela armen och Per-Erik Persson.

Slottshagsparken värn H 14 eller SK 24 (skyddsrum för 24 liggande personer). Mats Tjernell har vakten vid friskluftsfläkten.

Helsingborgs skyddsrum under Kärnan med plats för ca 500 sittande.

Ingången till Helsingborgs skyddsrum F.v. Johan Andréé, Ola Hiort, Bengt Heinmert, Kenneth Böndegård, Sven-Åke Karlsson.

Då är rundvandringen slut och den tog tre timmar och en kvart. F.v. Kjell Petersson, Sven-Åke Karlsson och Per-Erik Persson. En extra eloge till Kjell Petersson som tog sig genom denna berg- och dalbanevandring med rullator.

ETT BREV BETYDER SÅ MYCKET.... ... ELLER EN RÖST FRÅN DET FÖRGÅNGNA

av Lennart Hägg

I förra numret av DSD kan man läsa om familjen Hult och ryttaren Troed Hults öde. Där står att Troed Hult var son till kvartermästaren Daniel Hult och bror till ryttmästaren Joakim Hult. När de efterlämnade breven i hans bouppteckning från 1708 blev tolkade till modern svenska visar det sig att Daniel och Troed var bröder! Troed var ryttare på Magnus Johan Wollfeldts kompani 5:e kompaniet (Billesholms kompani) vid Norra Skånska kavalleriregementet när Stora Nordiska kriget bröt ut. Den 6 december 1699 fick regementet sin färdighållningsorder för att på sommaren 1700 läggas i beredskap nära Ystad. Under 1701 och 1702 förs regementet över till Pommern med transportfartyg som utgick från Ystad. Väl samlat i Pommern förlades regementet

vid Stralsund och väster om Greifswald. Vid denna tid skriver Troed brev hem till sin fästmö Hanna Jönsdotter för att förklara att hon ska räknas som hans hustru. Han har tidigare blivit änkling och var ensam med tre söner varav en dog 1701. I underlag står Hanna Jönsdotter som piga i hans hushåll men i hans efterlämnade brev anger han att hon är hans fästmö. Det finns några brev bevarade från honom från tidpunkten när han hade kommit till Pommern. Anledningen till det är att i hans bouppteckning har det bifogats avskrifter av breven till Hanna. Detta för att styrka att hans vilja var att hon skulle betraktas som hans hustru och få en tredjedel av arvet. I det tidigaste brevet som är bevarat kan man konstatera att Troed drog en riktig slutsats redan i för-

*Väntande karolin,
Gustaf Cederström, Duk 75 x 57,5 cm.
Foto: Bukowskis*

sta meningen! Kanske drar han också slutsatsen att han vill säkerställa att någon tar hand om hans bostad och barn när han inte har någon hustru. Framför allt om det skulle ta mycket lång tid innan han kom hem eller i värsta fall att han aldrig skulle återse dem. Det kan också noteras att postgången fungerade så att alla skulle kunna hålla kontakt med varandra. Även då hade man insett att det var viktigt för moralen att soldaterna kunde hålla kontakten med de där hemma, familj, släkt och vänner.

Eftersåsom tiden drager sigh nu så lång drager at wij intet komma hem så snart, så will iagh undertecknat gifwa min Kiereste En sådan fullmacht effter vårt föriga aftal, hwilcket underskrefne män som war derhos, som wetna detsamma hwilcket war Per Ingelsson, Jöns Pålsson, Swen Pärsson i Killare, desse Tree män hafwa warit öfwer vårt tål hwilcket Jag hafwer med min Mun sagt Ibland desse ährliga Män, at min Kiereste Hanna Jöns dotter skall wara min Arfwinge i lif och i död, som een ährlig hustru tillstår, det är sin tredendel uti alt hwad som i Boo är. Der emot skall min Kiereste förestå alt hwad som mig tillkommer så mycket som mögeliget är.

Datum Pomeran d 24: April Anno 1702.

Troet TH Hult

Det andra brevet är ett ömsint brev till sin käresta daterat några veckor senare den 9 maj 1702.

Min AldraKieresta gode wen och fästemo Hanna Jönsdotter, Salutem. Min kärastes glädjande brev har jag fått och jag gläder mig mycket att du och mina barn mår bra, så när på mitt ena barn som Gud har tagit till sig. Hans namn kommer att vara ärat för evigt. Sedan ber jag dig min allra käraste fästmo att du strävar efter att tillsammans med mig göra det bästa som vi kan, jag ska stå vid din sida och hålla vad jag lovat, så visst jag kan komma där Gud ger sin nåd. Min allra käraste gode vän, se till så mitt hus är i bra skick och mina barn mår bra och det som ska läggas till Konungens tjänst och nytta blir gjort, så sträva tillsammans med mig som gifta. Jag ska ge dig en fullmakt som visar att du är en arvinge till min innestående lön samt övrigt som jag äger.

Jag tackar Per Ingelsson för den fina skrivelsen som har hjälpt mig att få det rätt, sådana tjänster kommer att bli belönade. Ett tack även till min dräng som tjänar och strävar med mig. Er lön kommer att betalas men ni måste se till att det finns pengar till skatterna och utgifterna för Konungens skatter måste betalas men ni kan fortsätta att tjäna mig och få lön. Nu har jag inte mycket mer att skriva om utan först och främst vill jag hälsa till min gode vän och fästmo med 1000 fridfulla och 1000 goda dagar och nätter samt till Per Nilsson och hans hustru och barn, till min rusthållare med dess kära hustru och barn, till min dräng och till alla andra som jag känner. Jag är och förbli min gode vän och fästmos trogen och käraste intill min död.

Troed Hult

Datum Bookhålt d 9: Maij A:o 1702.

Jag hälsar till Nils Troedsson i Sonåker och hans kära hustru och barn, Bengt Jönsson i Höja med hans kära hustru och barn, hans vördade fader (troligtvis menas här kyrkoherden) och hans kära prästmöder med familj, Klockaren och hans kära hustru och barn och alla de mina i Mardala. Till sist både män och kvinnor samt barn och tjänstefolk och alla mina kamraters hustrur, jag anbefaller er alla Gud allsmäktigt till liv och själ. Gud vare med Eder, Farväl.

Jag ber min gode vän Per Olsson i Torp, min gamle Rusthållare, att hjälpa mig med ett lass bränne eller två för gammal vänskaps skull. Jag ska med Guds hjälp förtjäna den stund jag lever.

Troed Hult stupade som många andra och kom aldrig tillbaka till sin käresta, sina barn och sina vänner. Han finns med i rullan för 1704 men inte i 1707 vilket betyder att han någon gång mellan dessa årtal avlider. 1708 hålls boupp-teckning över honom och tack vare det finns hans tankar bevarade. Undrar om han kunde tänka sig att vi 321 år senare skulle tänka på honom och hans käraste genom hans brev?

Hästens skål! Från Kavallerimiddag 4 december 2023 på Officersmässen vid Södra Skånska Regementet. Från vänster i förgrunden skymtar först Magnus Olsson sedan Lago Vikingsson, Mac Persson och Bengt Ekorn. Infällda Leif Astikainen och Tomas Rönholm. Under middagen gav författarna av "Det Skånska Kavalleriet" Marco Smedberg och Göran Larsson en bejublade och målande bild av ett Skåne där ryttarna från kavalleriregementena utgjorde en naturlig del av samhället.

NATIONALDAGSGRILL PÅ MÄSSEN P2 2023-06-06

av Mats Tjernell, foto Thore Pettersson

Nationaldagen firades på nostalgisk mark där många minnen från svunna tider väcktes till liv. Vilken fantastik mässmiljö vi hade förmånen att få bedriva vår återhämtning i. Grill och samvaro under fälmässiga förhållanden satt extra fint när vädret visade sig vara extremt gynnsamt för ändamålet.

Från vänster: Eva-Lena Böndegård, Bengt Heinmert, Mats Larsson, Mats Byberg, Mikael Sjunnesson, Johan Miram, Kenneth Böndegård, Carl-Joel Rundberg, Claes- Göran Wilke, Lars-Göran Persson, Catarina Ahnell, Ola Hiorth, Bo Sigeback, Kjell Pettersson, Peter Andreasson, Peter Rosberg, Jan Petersson, Lennart Johansson, Louise Miram, Nils-Bertil Finn, Börje Persson, Per Sohl, Thore Pettersson.

Bilden till vänster: Mats Larsson i hatt, Mats Byberg i keps och Peter Andreasson.

F.v Bosse Sigeback och Michael Nilsson

Johanna Silver och pappa Ola Silver

Den klassiska scenen för "after lunch" och en och annan uttryckningslunch - nu lite mer färgglad men lika trevligt.

Grillmästaren Bengt Heinmert fick hålla högt tempo då många svängde tre gånger för att hålla skinnet spännt. Lennart Johansson inspekterar godsakerna.

Teknikerna Jan Petersson och Mikael Sjunnesson.

C-G Wilke visade upp sin blå-gula Ford dagen till ära och gjorde en bejublade urdragnings.

AVSKRIFT AV FEMTIOÅRSPROTOKOLL NR 7

I år är det 70 år sedan man i Sverige bestämde sig för att inköpa stridsvagn Centurion mark III med tillbehör och en del andra tjänster till det svenska försvaret. Vi publicerar här nedan ett utdrag ur protokollet som reglerar det första ekonomiska utlägg. Hans Majestät Konung Gustaf VI Adolf har signerat (namnteckningen längst ner på sidan) - konungen var alltid delaktig på den tiden. Föredragande Torsten Nilsson kallades av allmänheten för "Muraren". Femtioårsprotokoll innebär att det var hemligstämplat i 50 år. / Red.

Avskrift av Femtioårsprotokollet Nr 7.

Protokoll över försvarsärenden, hållet inför hans Maj:t Konungen i stadsrådet i Stockholms slott den 20 februari 1953.

Närvarande:

Stadsministern Erlander, ministern för utrikes ärenden Undén, stadsråden Sköld, Torsten Nilsson, Sträng, Ericsson, Andersson, Lingman, Hammarsköld, Norup Hedlund, Persson, Lindell, Nordenstam.

Föredragande:

Chefen för försvarsdepartementet, stadsrådet Torsten Nilsson.

I enlighet med föredragarens, av stadsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen uti ärendena 1:o och 2:o fatta det beslut som vid vardera ärendena finnes antecknat. Kungl. Maj:t fastställer till nyssnämnda utvidgade bemyndigandeplan att den genom beslut den 6 juni 1952 fastställda planen för dispositionen av i bemyndigandeplan för anskaffning av tygmateriel m.m. upptagna belopp skal ändras enligt följande.

1. Ammunition för stridsvagnar	13.700.000
--------------------------------	------------

B. Fordonsmateriel m.m.

1. 80 st Centurion Mk III m. m.	71.200.000	
2. 8 st bärgningsvagnar	4.800.000	
3. 8 st transportvagnar med dragbilar	2.800.000	
4. Viss utbildningsmateriel m.m.	<u>100.000</u>	78.900.000

C. Fältarbetsmateriel.

1. Bromateriel m. m.	5.000.000
----------------------	-----------

D. Maskiner, verktyg m. m.

1. Viss verkstadsutrustning vid P2 TV m. m.	400.000
---	---------

E. Till Kungl. Maj:ts disposition	<u>2.000.000</u>
Summa kronor	100.000.000

Kungl. Maj:t medgiver, att till leverantör av materiel upptagen i dispositionsplan för den särskilda bemyndigandeplanen må utbetalas förskott å köpesumman intill ett belopp av 42.000.000 kronor utan att sådansäkerhet, som omförmäles i 24§ i 1952

In fidem protocolli:

[Signatures]

STRIDSVAGN CENTURION 70 ÅR

Av Lennart Hägg och KIT Nilsson

Förnyelsens tid

Direkt före och under andra världskriget anskaffades till Krigsmakten ett stort antal stridsvagnar framför allt genom egenutveckling och anskaffning från inhemsk industri. Det fanns ett mycket stort behov av materiell förnyelse inom hela försvaret på grund av nedrustningen på 1920-talet och att upprustningen beslutades för kort tid före andra världskrigets utbrott. Från 1939 till krigets slut levererades 1 308 stridsfordon av olika typer till Krigsmakten. Den modernaste vagnen under kriget, stridsvagn m/42, beslutades 1941 med första leverans maj 1943 och slutlevererades 1944. Problemet med samtliga vagnstyper var att utvecklingen under kriget hade sprungit ifrån dem och att de var redan omoderna. Beslutet att välja ett kort 7,5 cm eldrör på strv m/42 gjorde att den inte penetrerade de moderna tyska och ryska vagnarna när systemet blev operativt i slutet av kriget. Valet av ett kort eldrör gjordes efter kravet att vagnen skulle kunna följa infanteriet i skog och då ansågs ett långt eldrör inte lämpligt. Ytterligare anskaffning stoppades därför. De utländska vagnarna var helt enkelt betydligt bättre skyddade och hade större eldkraft än de svenska. Ett exempel den ryska T-34 som var helt överlägsen de svenska vagnarna. Kriget hade helt enkelt drivit på utvecklingen med stridsvagnarnas eldkraft, rörlighet och skydd betydligt snabbare än vad Sverige kunde prestera. Det fanns därmed ett stort behov av att omsätta stridsvagnsparken. Åren 1947–1948 undersöktes att anskaffa den amerikanska stridsvagnen Sherman men efter studier och försök konstaterades att den var inte mycket bättre än den modernaste stridsvagnen m/42 som då redan var omodern! Det blev därför ingen an-

skaffning utan Kungl Arméförvaltningen (KAF), vilken var en av föregångarna till FMV, vände blickarna mot den brittiska stridsvagnen Centurion.

Centurion – en stridsvagn med bred krigserfarenhet

Projektet Centurion hade påbörjats i Storbritannien 1943 och tillverkningen startade i januari 1945. Sex prototyper sändes i maj 1945 till krigsskådeplatsen i Europa med syfte att söka strid med tyska enheter för att få erfarenheter. Kriget hann dock sluta innan stridskontakt nåddes! Däremot användes vagnarna med stor framgång av britterna i Koreakriget. Serietillverkningen påbörjades 1946 och avslutades 1962 då 4 423 vagnar av olika konstellationer hade tillverkats. Så sent som i Kuwaitkriget 1990 deltog Centurionvagnar nu i form av ingenjörsvagnar vid Royal Engineers. Innan dess hade de deltagit i de flesta krigen från Koreakriget och framåt. Den vagn som bäst uppfyllde de uppställda kraven för en ny svensk tung stridsvagn var enligt KAF:s studier Centurion Mk III med en 8,4 cm kanon. Sverige försökte 1950 att köpa dessa vagnar, vilket var samtidigt som Koreakriget bröt ut, men brittiska myndigheter svarade att landets egna behov gick före och att det skulle dröja till 1958 innan några leveranser kunde ske. Erfarenheten är att när alla behöver krigsmateriel är det svårt att vara köpare.

I detta skede började KAF att återigen titta på en egenutvecklad vagn, projektet hette EMIL men hade täcknamnet Kranvagnen (KRV). Vagnen vägde 28 ton och tornet var av oscillerande typ, det vill säga tornet kunde svänga i både höjd- och sidled relativt vagnen och kanonen följde med i denna rörelse. Principen gav en enklare installation av

automatladdning än som i normalfallet då kanonen är rörlig i höjdläget relativt tornet.

Studiekonceptet hade en 120 mm automatladdad kanon med mekanisk eldhastighet av 30 skott per minut. Även en 150 mm slätborrad kanon övervägdes. En annan anledning till att påbörja detta projekt var att ÖB general Nils Swedlund ville ha en tyngre stridsvagn med kraftigare pansar för att klara av hotet från taktiska kärnvapen. Parallellt med detta undersökte KAF den nyutvecklade franska 14 tons vagnen AMX 13 som var utrustad med en 75 mm kanon och man beslöt att genomföra försök och utvärdering av systemet i Sverige. En vagn anlände i april 1952 under stort hemlighetsmakeri och efter en kort utvärdering under ett halvår var inriktningen att införskaffa 300 – 400 vagnar från Frankrike och förhandlingar och köp påbörjades. I denna förhandling ingick även inköp av ett nytt artillerisystem, Haubits 15,5 F (kallad "Fransyskan").

Centurionvagnar anländer 1953 till Landskrona

Samtidigt hade britterna med ny regering konstaterat att man behövde kapital efter kriget och ett sätt var att sälja varför de nu var mycket intresserade att sälja Centurion vagnar. I mitten av december 1952 blev det förhandlingar i London om anskaffning av 80 vagnar och redan vid nyår var kontraktsförslaget klart. Problemet var att Chefen för armén, general Carl August Ehrensvärd var anhängare till att anskaffa AMX 13. Armén motiverade detta med att den brittiska vagnen "...var en utmärkt stridsvagn men väl tung för svenska förhållanden och dyrbar, även i drift...". Som tidigare nämnts förespråkade Överbefälhavaren, general Nils Swedlund, en tyngre vagn men ansågs också vara; "...skeptisk inställd mot att man i Frankrike kunde tillverka fullgod krigsmateriel...". Frågan blev infekterad och det blev inte bättre av att general Swedlund gick förbi Chefen för armén och KAF och övertalade själv försvarsminister Torsten Nilsson att köpa från Storbritannien. Beslutet togs redan i början av 1953. Samtidigt meddelade UD fransmännen att Sverige inte längre var intresserad av att köpa AMX 13 och 15,5 cm haubits F varför den svenska delegationen snabbt fick avbryta förhandlingarna. Enligt Ehrensvärd fick han information om beslutet genom en förkrossad fransk attaché i Stockholm. Anskaffningen av haubitsarna återlades senare och genomfördes.

Anledningen till att det nu gick fort att få fram var att de första 6 vagnarna hämtades från en depå, och redan den 2 maj 1953, som dessutom var en lördag, anlände de första sex vagnarna till Landskrona ombord på Ahlmarksrederiets fartyg m/s Silen varefter de blev urlösta ur fartyget med hjälp av den stora varvskranen. 2 vagnar lastades på järnvägsvagnar (fanns inte fler tillgängliga som kunde transportera dessa stridsvagnar) och dagen efter anlände de två första vagnarna till Kungl. Skånska Pansarregementet P2 (senare Kungl. Skånska Dragonregementet), vars krigsorganisation de skulle tillhöra. P2 fick fyra av de första vagnarna för befälsutbildning, Kungliga Arméförvaltningens Tygavdelning (KAFT) resp Försöksstation Skövde (FöS) fick var sin. Regimentet hade redan i mars skickat en första befälsgrupp för utbildning och en andra kom månaden efter. Dessa skulle sedan utbilda övrig personal med hjälp av en brittisk officer i Hässleholm. Bland dessa första sex vagnar fanns en med det brittiska registreringsnumret 05 BA 71 som senare skulle få det

Strv 81 med nummer 80342 under övning vid dåvarande Kungl Skånska Pansarregementet, P2 (senare Skånska Dragonregementet).

Foto: Kungl Skånska Pansarregementet

svenska numret 80 342. Resterande vagnar började levereras på hösten samma år och de sista anlände i juni 1954. Det nya stridsvagnsystemet benämndes strv 81 (den första stridsvagnen med en kaliber över 8 cm). Redan 1955 beställdes ytterligare 160 stycken strv 81 till några fler pansarbrigader och i försvarsbeslut 1958 beställdes ytterligare 110 vagnar men nu med 10,5 cm kanon som fick betäckningen strv 101 vilka levererades 1959 - 1960. I och med att hotbilderna ökade blev en 8,4 cm kanon för liten varför alla strv 81 ombeväpnades till en 10,5 cm kanon och benämndes strv 102, vilket skedde 1964 till 1966 på Miloverkstäderna i Hässleholm och Skövde. Under åren gjordes olika åtgärder för att förlänga livslängden på vagnparken, men de äldsta vagnarna var hårt slitna varför det beslutades att 80 stycken strv 102 (24 stycken från leveransen 1953 och 56 stycken från 1955) skulle genomgå en stor modifiering och fick under åren 1983 till 1987 bland annat en dieselmotor och en automatväxellåda. Vagnen kallades därefter Strv 104.

Från omkring år 2000 hade FMV påbörjat ett arbete att söka samarbete med Storbritannien avseende ett antal projekt. Ett av dem var pansarvärnssystemet NLAW eller som det kallas i Sverige: Robot 57 (Rb57) som just nu är aktuellt och har gjort stor nytta i Ukraina genom de system som bland annat Storbritannien har skänkt. Ett annat projekt, som FMV var intresserad av att få samarbetspartners till, var Splitterskyddat Enhetsfordon (SEP). Britterna hade en liknade projekt där det bedömdes att det fanns synergieffekter genom samarbete. Tyvärr blev båda projekten senare nedlagda och i Sverige med anledning av neddragningarna i Försvaret runt 2008. För att få uppmärksamma att länderna tidigare haft ett samarbete bland annat kring Centurion, hemställde FMV år 2002 att Försvarsmakten skulle undersöka om det fanns någon kvar av de första sex vagnarna som anlände i maj 1953 och som skulle kunna skänkas tillbaka eftersom den de facto hade tillhört brittiska armén. Svaret var att det av dessa fanns två vagnar kvar och de fanns för skrotning på P 18 på Gotland, där de hade sin sista tjänstgöring. Av dessa två bedömdes strv 80 342 vara mest lämpad att återställa till utställningsbart skick med alla system fungerande för att ställas ut på ett museum. Försvarsmakten tillstyrkte att vagnen skulle åtgär-

das och när Arméinspektören Alf Sandqvist hade sin brittiske motsvarighet general Sir Michael Walker på besök genomfördes utbyte av gåvor vid middagen på K1 mäss varvid Alf Sandqvist förklarade att; ”om vi tar upp gåvan på mässen skulle den försvinna genom golvet ner till källare”! Den 12 september 2003, i samband med Försvarsmaterielmässan i London, genomfördes en överlämningsceremoni vid The Tank Museum i Bovington med deltagande av en svensk delegation ledd av AI generalmajor Alf Sandqvist och en delegation från Storbritannien under ledning av general Sir Michael Walker, som vid detta tillfälle hade blivit Chief of Staff vilket är motsvarande ÖB. Gåvan var mycket uppskattad bland annat för att vagnen är fullt utrustad med alla verktyg och tillbehör och hon visas upp av museet som slutproduk-

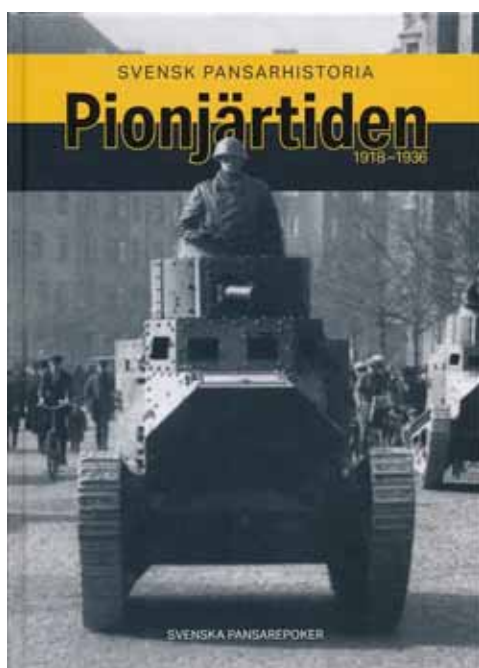
ten av en vagnstyp som visat sig ha haft en mycket god utvecklingspotential genom åren.

I år är det 70 år sedan den första Centurionen anlände till Sverige och systemet skulle tjänstgöra i armén fram till Försvarsbeslutet 2000 då det avvecklades i samband med att Gotlandsbrigaden avvecklades, det vill säga i nästan 50 år. Det är dessutom 20 år sedan brittiska armén fick tillbaka sin vagn 05 BA 71!

I Den Skånska Pansarsoldaten 1953 och 1954 kan man läsa om när vagnarna kom till P2 och deras intryck. I Den Skånska Dragonen 2023 finns skrivet om 50 årsjubileet och hur det gick till när vagn 80 342 kom till pansarmuseet i Bovington.

Strv 80342 nu som strv 104 vid The Tank Museum, Bovington Storbritannien (även omnämnd i artikel i Den Skånske Dragonen 2018) Foto: Lennart Hägg

Att läsa mer

Svenskt Pansar (2009), Rickard O. Lindström och Carl-Gustaf Svantesson
P2 50 år i Hässleholm (1997), redaktör Hans Grönquist
Pansartruppskolorna 1942–1995 (2003), Hans Nilsson
På Rickard O. Lindströms hemsida (ointres.se) finns mycket information om Pansar, han hade stor kunskap och kompetens inom området. Rickard Lindström avled i november 2021, 63 år gammal.
Svensk Pansarhistorisk Förenings hemsida sphf.se finns information

”Pionjärtiden” är den första boken i en serie om pansartruppernas utveckling. Boken kan beställas med för P2 Kamratförenings medlemmar reducerat pris på:
<https://milipress.se/product-category/bocker/>
ange rabattkod p2rabatt2023
Under 2024 kommer en ny bok i serien som passande nog handlar om Centurion.

ATT FRAMRYCKA FRÅN SKÖVDE TILL RAVLUNDA 2.0

av Thore Pettersson och Lennart Hägg

I föregående nummer av Den Skånske Dragonen uppmanade vi läsarna att höra av sig med kompletterande uppgifter och foton från "pansarmarschen" då vi saknade information och foton. Responsen kom snabbt och med så mycket nytt material och foton att vi väljer att omgående publicera en uppgraderad artikel för att inte sammanhanget kring det nya materialet skall gå förlorat. Bland annat är cheferna på trosskompaniet identifierade, vi har ett skjutresultat från Ravlunda och lite andra detaljer. / Red.

Ett utkast till order från chefen för armén 1969-03-10 mynnar i en preliminär order till militärbefälhavaren för Södra militärområdet att i samråd med berörda myndigheter att genomföra försök 9/3-13/3 1970 avseende stridsfordons strategiska rörlighet.

Bakgrunden till försöken är att få ett förbättrat underlag vilket fordras i vad gäller pansarbrigad org. 63 förmåga till strategisk förflyttning med egna medel bl.a. för ÖB operativa krigsplanläggning. De krav som angivits i TOEM för pansarbrigad, skall verifieras genom marschförsök. Försöket ingår som ett led i en studie rörande pansarbrigadens strategiska rörlighet. Studien, som skall genomföras av pansarinspektören före 1/9 1970, skall bl.a. ge underlag för eventuella åtgärder för att förbättra den strategiska rörligheten, t.ex. anskaffning av särskilda stridsvagnstransportfordon (påhängsvagnar avsedda att dras av rekvirerade dragbilar). Försöken skall även ge underlag för jämförelse med järnvägstransport.

Förflyttningen skall motsvara en strategisk omgruppering i brådskaende läge och omfatta 40-50 mils marsch inom ett och ett halvt dygn. Strid skall genomföras under dagar i strvcomp resp. pskkomp ca 2 timmar efter framkomst.

Personalens uthållighet och användbarhet under och efter marsch skall särskilt studeras, då den personella faktorn kan vara gränssättande. Stridsmomentet efter förflyttning bör utformas så, att jämförelse kan ske med motsvarande stridsmoment under andra förhållanden. (detta skedde en vecka tidigare med kompanierna).

Materielens uthållighet under en lång och sammanhängande marsch skall klarläggas. Behov av reparationer, bärgning, vård mm under och efter marsch skall särskilt studeras.

Armémedicinska forskargruppen och FOA kommer att medverka vid planläggning och genomförande av försöken FMV-A och FOA medverkar i vad gäller materielens uthållighet mm.

C Flygvapnet avser att insätta såväl spanings- som attackförband under hela försöket tom stridsskjutningarna. Huvudförsöket skall icke påverkas av dessa delförsök.

Marschvägen: Skövde - Slättäng - Mullsjö - Bottnaryd - F 155 - F40 - Smålandsstenar - Halmstad - Kronetorp - Trydeholm - Brösarp.

Försöket skall genomföras med 12 st strv 103 och 11 st pbv 302 samt materiel i övrigt i stort motsvarande ett strvcomp och ett pskkomp. Reparationsresurser som normalt ingår i pansarbrigad skall med reducerad styrka delta.

Personalen som genomför försöket är nästan färdigutbildade stridsfordonsbesättningar ur åldersklassen. Reservpersonal för stridsfordonsbesättningar (reservpluton) skall ingå enligt P-tabell.

utöver erforderlig personal ur milo S deltagar följande myndigheter: Fst, C FV, Ast, MB v, MB Ö, FMV-A (delförsök), FOA, Armémedicinska forskargruppen (delförsök), MPI, RpS (trafikövervakning) och VV.

Kostnader för personal ur deltagande myndigheter betalas av respektive myndigheter. Kostnader för delförsök bestrids av respektive myndighet.

Här följer utdrag ur den redovisning som inlämnades av Kn Hans-Erik Grönquist till Militärbefälhavaren för Södra militärområdet där Övlt Bertilsson var hanläggare

Hässleholm - Skövde- Ravlunda.

Vid förflyttning till Skövde skulle huvuddelen av styrkan gå med hjulfordon närmsta vägen dit. Sex stridsvagnar skulle förflyttas upplastade, medan resten av stridsfordonen skulle gå per järnväg tillsammans med pvpjbilar.

Lastning av pvpjbilar och drivmedelssläp.

Som ett delprov ingick att två stridsvagnsplutoner gick upplastade på transportsläp. Detta krävde förberedelser i form av vägrekognosering, rekognosering av broar och kringfarter mm samt sökande av dispens för transporten.

Marschen med de upplastade stridsvagnarna på transportsläp gick över Tyringe - Hörja - Källstorp - Barkhult - Röke - väg 24 till Örkellunga - väg 114 till Rebbelberga - väg E 6 till Halmstad, därefter Nissastigen till Skövde. Start kl 0900 och framme 1950 en körsträcka på 350 km.

Söder om Hörja måste stridsvagnarna lastas av. Tid från halt tills kolonnen rullade igen var 5 min. Då vägen från Hörja till Röke var smal och krokig beordrades stridsvagnarna köra till Röke varvid transportsläpen gick tomma till upp-

lastningsplats norr Röke. Ny upplastning tog 11 min och hela momentet 46 minuter.

Till vänster rustmästare Per Granberg vid lastning av pvpjtg.

Stridsvagnsbesättningarna vilade i dragfordonens baksäten. Vid framkomst till Skövde klagade de på stelhet i ryggar och ben.

Några vagnar var försedda med häckar för reservdunkar. Med dessa häckar i normalläge kan ej lastning och lossning ske utan att skador erhålles och är reservdunkarna fyllda måste dessa lyftas ur i anslutning till av - pålastning. Dunkhäckarnas placering och utformning mindre lämplig.

En strv 103 med dessa häckar bakom låda 2 och 3.

Den övade styrkan förflyttades med bussar de 300 kilometrarna till Skövde på ungefär 7 timmar inklusive lunch och tankning.

Marschen mellan Skövde och Ravlunda genomfördes 1970-03-11 - 03-12 med start i Skövde kl 0830 och med framkomst till Ravlunda kl 1030, det rådde uppehållsväder och vid starten några grader under noll för att stiga något under marschdygnet, barmark och ringa halka.

För att leda styrkan fanns en marschledning i en raptgbil 9033, i samma fordon hade han representanter från Rikspolisstyrelsen och Vägverket. Marschledaren hade kontakt med den övade styrkans chef och de båda andra med sina under-

lydande.

Vägverket hade beredskap inom respektive vägmästdistrikt som passerades och utplacerade sandningsbilar på kritiska punkter. Samband hölls med köbil ur vägverket, som hade till uppgift att besiktiga vägen och omedelbart vidtaga åtgärder.

Marschvägens längd var 448 km och sammanlagt passerads 56 broar. Vid Kronotorp norr om Malmö fick vidtagas extra åtgärder där väg E 6 och väg 12 tangerar varandra eftersom det inte finns möjlighet att köra in på väg 12. trafiken fick gå över norra utkanten av Malmö.

För att kunna genomföra de olika uppgifter, prov mm var det nödvändigt att hålla förbandet samlat under rasterna. Under marschen genomfördes sju raster enligt följande.

Rast 1 BORGUNDA. Kort rast om 30 minuter för att kontrollera materielen efter 10 km körning

Rasten vid Borgunda.

Rast 2 STIGARYD. Lång rast. Utöver materielkontroller, tankning och utspisning av lunch. Planerad tid 2 tim som blev 1½ för strvkomp och 2 för pskkomp.

Rast 3 N GISLAVED. Materielkontroller. Utspisning av varm dryck. Strv tankning ur medhavd dunk. Planlagd tid 1 tim. Blev för strvkomp 1 tim och för pskkomp 1 5/6 tim.

Rasplats söder Ryd på Nissastigen.

Rast 4. FRÖSLIDA. Materielkontroller. Tankning och utspisning av middag. Planlagd tid 2 tim. Blev för strvkomp 2 1/4 tim och för pskkomp 3 1/4 tim.

Rast 5. Ö KARUP. Materiellkontroller, varm dryck. Strv tankning ur medhavd dunk. Planlagd tid 1½, blev 1 1/3 tim.

Rast 6 SÄBY. Materielkontroller, tankning och varm dryck. Planlagd och verklig tid 1 timma.

Rast 7. V TVET. Materielkontroller, tankning stridsvagnar ur medhavd dunk. Frukost. Planlagd tid 1½ tim blev 1 4/6 för strvkomp och 2 1/6 tim för pskkomp.

Sammanlagd planerad rasttid 9½ timme blev för strvkomp 9 1/4 och för pskkomp 13 4/6.

Marschordningen under hela marschen var strvkomp, pskkomp och uhkomp och de sex strvtransportsläpen gick omedelbart bakom stridsvagnarna för att samtliga breda fordon skulle gå i en enhet. Marschdjupet mellan enskilda fordon var 50 till 100 meter. De längre avståndet hölls mellan stridsfordonen. Mellan kompanierna provades olika marschdjup, från början var de anslutna för att sedan ökas efter rasterna stegvis till 1 timmes marschdjup. Över Hallandsåsen och på motorvägen gick de samlat. Anbefalld fart med täten var 35 km/tim vilket kunde hållas. Viss ökning skedde på motorvägen. Vid pskkomp fanns ett stort fartöverskott vilket visade sig genom att kompaniet snabbt körde in avståndet till framförvarande.

Bernhard Andersson var chef för pansarskyttekompaniet.

Några synpunkter. Hastigheten inom pansarbataljon bestäms av stridsvagnen. Den hastighet, som erhöles vid stridsvagnskompaniet under marschen torde ej kunna höjas något nämnvärt. Vid pskkomp torde däremot hastigheten kunna ökas avsevärt. Vid längre förflyttningar bör det övervägas att dela bataljonen så att strv går i en marschstyrka och pskfordon i en så att de senares hastighetsöverskott kan utnyttjas.

Trafikregleringen sköttes av den i övningsledningen ingående poliskommissarien P-R Martling. Trafiktjänsten är nödvändig för att hålla uppe hastigheten. Den förstärkta trafikplutonen om 28 man var i minsta laget för marschstyrkan. Den räckte inte till då marschdjupet togs ut till 1 timma mellan de två främsta kompanierna. Färd över bromitt komplicerade trafikregleringen. Poster fanns utsatta för att stoppa mötande trafik, vilket fungerade bra. Det syntes nödvändigt att utmärka broarna ungefär 100 meter i förväg. Den gräns av fordonsvikten till 35 ton som innebär 15 km/t och färd i bromitt, torde kunna ändras till 40 ton varvid strv 103 kan passera med 40 km/t.

Reparations- och bärgningstjänst. Så snart ett fel uppstod påbörjade respektive kompanireparationsgrupp felsökning.

Före reparationens igångsättande bestämde motoringenjören hur och när detta skulle ske. För att undvika att reparera stridsfordonen i vägkanten under längre tid var det bestämt att om reparationstiden var längre än ungefär 1½ timme skulle lastning ske för att påbörja reparationen på nästa last-

Stf kompch 103 komp Jan Andersson.

plats. Huvuddelen av de fel, som redovisades synes vara normal förslitning och skall upptäckas och rättas till under "åtgärder vid rast", hänför sig till bandaggregaten.

Efter stridsskjutningen konstaterades fel på 3 stridsvagnar med en sammanlagd bedömd reparationstid på 36 timmar (byte av en broms och slutväxel, magasinsfel, oljetrycksvakt). Efter hemkomst togs slumpmässigt två vagnar ut för isärtagning och kontroll av vissa delar. Resultatet blev att en broms samt två dammringar till broms behövde bytas.

Försöken med dunkhäckarna på vissa stridsvagnar föll ej ut helt positivt. Dels förlängs fordonet vilket bedöms minska terrängframkomligheten, dels försvårades upp- och avlastningen på transportsläp. Tankningen ur dunk är mindre användbar då det visade sig att dunkslang med nuvarande utförande tar lång tid, a 4 min per dunk. Utan dunkslag tar det halva tiden men då blir det alltför mycket spill, varvid dieselolja rinner ner i flytutrustningen där klister upplöses o.s.v. Mängden drivmedel per häck synes även vara för liten för att motivera montering.

Drivmedelstjänsten av i första hand stridsvagnarna måste vara mycket noggrant planlagd. Vid strategisk marsch måste tankbilar tillföras.

Utspisning planlades med utnyttjande av frystorkade livs-

medel därvid kunde lagning och utspisning ske under den tid som stod till förfogande. Det har bedömts att det ej varit möjligt att genomföra lagning, transport och utspisning om normala råvaror använts. Åtgärder måste även vidtagas för att snabbt få igång matlagning. Bl.a. måste eldning under gång tillgripas. tidsfaktorn medger ej normal matlagning. Om marsch skall pågå kontinuerligt bör energigivande föda utspisas under natten för att förkorta tiden middag - frukost.

Stort behov av vatten föreligger. Dels för matlagning, dels för rengöring av både koktrossarnas och soldaternas disk. Med nuvarande antal vattenkannor och gällande bestämmelser räcker vattnet ej.

Erfarenheten visar att fler vattenkannor tillföres kompanierna och att varje fordon förses med plastdunk (20 l).

Körpassens längd kom i huvudsak att bli något längre än två timmar. Detta har bedömts vara bra. Förslag har väckts att körpassen kunde vara upp till tre timmar. Byte av förare har gjorts enligt olika modeller. Vid två stridsvagnsplutoner t.ex. byttes förare under pågående körpass. Vid samtliga enheter beordrades nya förare vid varje rast. Samtliga förare var vid god vigör vid framkomsten till Ravlunda Några speciella åtgärder för att låta förarna vila behöver ej vidtagas.

Behov av åtgärder på fordon mm. De på stridsvagnarna tillfälligt monterade backspeglarna bedömes ha underlättat körningen. Önskemål framkom att montera backspegel på vänster sida för att användas av skytt/förare.

Någon form av vindruta, ungefär som på pvpjeepeen, framför gruppchefen. Ansiktsmask och glasögon ej tillräckliga vid kall väderlek (risk för fastfrysning). Ur trafiksäkerhetssynpunkt måste gruppchefen ha huvudet ovanför periskopen under marsch.

Behov av avlastningsplats (låda) för gruppchefens kartor, pennor mm. har framkommit. Önskvärt vore att det fanns någon form av kartläsningslampa för gruppchefer. Besättningarna klagade på ryggsmärtor, några även på huvudvärk. Den exakta anledningen har ej kunnat fastställas, men kan bero på bl.a. stolens upphängning som gör att vibrationer överföres. Ryggstöden behöver vara högre.

Telehjälmarernas dåliga ljudisoleringsförmåga kan ha varit en bidragande orsak till huvudvärken.

Pansarbandvagnarna. Den tillfälliga isoleringen av golvet innebar att det blev varmare om fötterna samt var i viss mån ljudisolerande. För att dämpa det oväsen som kommer från hyllorna i taket föreslås att dessa förses med gummilister. Stången i taket är så placerad att skyttegruppchefen och ställföreträdaren ej kan sitta raka med hjälmen påtagen. Värme i vagnen synes nödvändig vid längre marsch då kylig väderlek råder.

Övriga fordon. Om passfria förare kan vila i ett varmt och dragfritt fordon ökas deras uthållighet.

Personalfrågor. Pansarvärnssoldaternas personliga utrustning måste ägnas den största uppmärksamhet. Vid kall väderlek är det tveksamt om de klarar en längre marsch i normal hastighet. Även för "passageraren i pjeepens framsäte bör finnas en framruta.

Uniform m/58 visade sig klart olämplig som stridsfordonsuniform. Den suger åt sig olja. Förorsakar skavsår o.s.v.

Vibrationerna i pansarbandvagnarna förorsakade tandont. Symtomen har ensartat bestått i tandömheter och i några fall ökad tandrörlighet. Symtomen försvann efter någon dag och

synes vara helt ofarlig.

Sambandstjänst. Normalt ledes marsch med ordonnanser. För att underlätta marschledningen bör radiotrafik tillåtas. Enkelriktade meddelande torde vara tillräckligt.

Vid kontroll efter marschen visade det sig att huvuddelen av pansarbandvagnarnas radioapparater måste repareras. Felen bestod av glappkontakt mm. och skulle erfarenhetsmässigt ha uppträtt efter viss tid. Genom marschen koncentrerades felen.

Åtgärder före strid (skjutning) i Ravlunda. De åtgärder som skall vidtagas före strid är till tiden mest omfattande för stridsvagnskompaniet. Det torde för detta kompani vara nödvändigt att anslå drygt två timmar. Pansarskyttekompaniet kan genomföra sina åtgärder på halva tiden.

Utrustningen vid stridsvagnskompaniet måste kompletteras med fältmässig materiel för utdragning av kanonernas eldrör. Under åtgärderna att torrtorka en kanon fastnade en borstviskare i ett eldrör med följden att denna vagn ej kunde delta i skjutningen.

Skjutningarna i Ravlunda vecka 8 och 11 genomfördes under i huvudsak samma betingelser. Vid detta gjordes noggranna förberedelser med genomgångar i terrängen, förövningar o.s.v. Vid andra tillfället genomfördes skjutningen direkt efter att åtgärder före strid var klara.

Kompanierna var stridindelade så att stridsvagnskompaniet bestod av tre strvplutoner och två psksplutoner. Pansarskyttekompaniet bestod av två psksplutoner, en pvplut och en strvplut.

Resultatet i procent träff av ammunitionsinsatsen blev för de olika kompanierna.

	Strv komp		Pskkomp	
	V 8	V11	V8	V11
10,5 cm kanon	76	71	17 1)	89
20 mm akan	67	64	78	86
8,4 cm grg	64	88	79	70
7,62 pv			95	87

1) Endast en strv deltog i skjutningen med dåligt skjutresultat. Pansarskytteplutonerna erhöll vecka 11 vid bekämpning av de olika målen genomgående ett avsevärt bättre resultat.

Flera av strvbesättningarna ansåg att de kunde ha fått bättre resultat vid skjutningen V 11. var ej nöjda med den skottställning (bör väl vara nollställning red anm.) som gjordes av FMV-A, utan de fick efter första eldöppnandet skjuta in sig med kornpunkt.

Ansträngningarna under marschen torde ej ha påverkat resultatet i någon nämnvärd omfattning.

Underlag (slutsatser) för bedömning av pansarbrigads strategiska rörlighet.

Den genomförda marschen torde klart visa att TOEM,s krav vad avser strategisk rörlighet ej är för högt satta.

Stridsvagnen är i alla avseenden den för rörligheten bestämmande faktorn. Den är, ur marschteknisk synpunkt, det mest tidskrävande fordonet. Pansarbandvagnen torde kunna förflyttas med normal lastbilsfart. Stor tidsvinst kan erhållas om stridsvagnarna transporteras upplastade. Om så hade varit fallet bedöms omgrupperingen SKÖVDE - RAVLUNDA kunna ske på halva tiden, d.v.s. cirka 13 timmar.

Ett dygns marsch påverkar ej personalen så att strids-effektiviteten vid framkomsten är nämnvärt nedsatt. En längre marsch medför ökad förståelse för stridsfordonen. Lednings- och underhållsorganisationen inom pansarbataljonen medger att en lång förflyttning kan genomföras utan stöd av andra förband. Understödet enligt nu gällande bestämmelser är dock lämpliga så att förbandets egna resurser sparas för kommande strider.

Radioinstallationen i pansarbandvagnarna måste noga kontrolleras och helst förbättras för att sambandet skall vara säkerställt även efter en längre marsch.

Skakningar i såväl strv som pbv bör om möjligt neutraliseras.

Bättre ljudisolerande telehjälmar måste tillföras..

Värmefrågan i pansarbandvagnarna måste uppmärksammas. Förslag till åtgärder för att förbättra pansarbrigadens (personal och materiel).

Nu gällande bestämmelser för omgruppering är lämpliga. De föreslås dock kompletteras med följande: Planläggning av och förberedelser för strategisk omgruppering måste ske i fredstid. I sådan planläggning bör personal vid stridsfordonsförbanden (- kompanier) delta. Kontaktlinjer med regionala och lokala myndigheter inom Vägverket och polisen måste upprättas, underhållas och samtränas. Övning i marschledning bör ske t.ex. genom att med 2-3 års intervall låta åldersklassförband med stridsfordon genomföra längre förflyttningar.

Varma fordon (bussar), där reservförare kan vila, måste speciellt vintertid tillföras stridsfordonskompanierna.

Underhållstjänsten bör i stort organiseras enligt nu gällande reglemente. Ifråga om reparationstjänsten bör dock följande avsteg göras.

Om stridsvagnarna ej transporteras upplastade måste en enhetlig reparationstjänst organiseras längs varje marschväg. Lämpligt är att underställa alla reparationsenheter under en chef, marschledaren vid förbandet, samt även ge denne resurser för bärgning och transport.

Kostnader för marschen hämtade ur P2 prislista 69/70.

Summa 805.745:-, Betalas av P2 53.490:-, Räkning till CA 752.255:-

Cenneth Lindström gjorde sin värnpliktstjänstgöring 69/70 vid pansartrosskompaniet och var med på marschen som drivmedelsgruppchef och har dragit sig till minnes följande. Trosskompanichef var Förvaltare Sven Gösta Lindblad, plutonchef Rustmästare Nils Olsson och plutonsbefäl Rustmästare Per Granberg.

Drivmedelsgruppen bestod av 2 st ltgb 939 med drivmedelsläp, släpen lastades på järnväg varefter fordonen kördes i kolonn till Skövde.

När marschen startade var första tankningsstoppet ett mindre samhälle vid Nissastigen där vi upprättat tankställe på förmiddagen därefter transport till Halmstad och I16 för återfyllning.

Andra tankningsstoppet var på E4:an utanför Landskrona (Säby) vid midnatt, därefter till Revinge återfyllnad och vidare till Ravlunda.

Drivmedelsläpen lastade

Förbandets tältförläggning i Skövde natten innan marschstart

-Brr, kallt de e på Hovdala nuförtiden, kanske dax för en uppvärmande tur till Malmö och VIKTOR LUDVIG 5....

Moosehead Bar & Restaurang | Lilla Torg 1 | 040-12 04 23 | www.moosehead.se

HÖSTMÖTET 2023-11-11

av Mats Tjernell, foto Thore Pettersson

Nästan sjuttio Dragoner och Dragonessor mönstrade höstmötet som genomfördes under informella former på Göinge huset. Många nygamla ansikten återuppstod efter långvarig mognad i civil verksamhet och stämningen var på topp såväl under mingel, middag som eftersitts. Dansk fläsksteg stod på menyn och den knapriga svålen var det som först tog slut. Under desserten fick de närvarande en rykande färsk lägesuppdatering av Michael Claesson under en allvarsam dragning med efterföljande frågestund.

Lennart Johansson skötte nmönstringen. I bakgrunden Nils-Bertil Finn

Styrelsen samlad för ordergivning före mötet. Peter Rosberg skymd bakom Bengt Heinmert.

Ovan: Kenneth Lindén och Marie Magnusson.

Till vänster: Johan Walterstöm, Mac Persson, Michael Claesson

Nedan: Magnus Ugge, Peter Andreasson, Johan Miram

Rasmus Liljenberg och Johan Lindblad

Hedersdragon Hugo Nystrand (A3) med hustrun Lena

John Palmqvist och Mats Larsson

Inga-Lill och Lennart Hall

Mats och Helena Tjernell

Kenneth Böndegård och Bo Sigeback, i bakgrunden Ckristina Österstad.

Eva Klang och Bengt Ekorrrn

*Bilden till vänster:
I Förgrunden Bo Österstad och Per-Erik Persson. I Bakgrunden Peter Rosberg och Leif Rickard.*

*Inte riktigt "stökigt bord" men en god början.
"Ström" effektiviserar genom att servera med
dubbla pipor. Mats Larsson agerar i tid.*

Med över 15 års branscherfarenhet garanterar
vi dig bästa tänkbara stöd om du behöver hjälp
med att rekrytera eller hyra in personal till ditt
företag eller organisation"

"Om du dessutom ringer mig och säger det
hemliga lösenordet- Blå Burk, garanteras du
bästa tänkbara pris"

"Lev väl"

Peter Wolff

0733 86 63 28

peter@enrival.se

www.enrival.se

EnRival

Vi skapar möjligheter

FRÅN MATERIELFRONTEN

av Lennart Hägg

Det har nu gått nästan två år sedan Ryssland började kriget med Ukraina. Trots de höga förväntningarna som de flesta bedömare har haft kring den ukrainska motoffensiven under 2023 har det inte hänt något avgörande. Ett antal länder har skänkt mycket materiel till landet vilket även Sverige har gjort. Nu finns av svenskproducerad materiel bla CV 90, Archer, pansarskott, rb 57 NLAW, granatgevär Carl Gustav och robot 70. Detta kommer naturligtvis att ge oss erfarenheter om hur systemen faktiskt fungerar i strid. Särskilt värdefullt kommer med stor säkerhet erfarenheterna av CV 90 att vara. Det är en sak att få erfarenheter från fredsförhållande och en helt annan från skarp strid. Till detta kommer naturligtvis erfarenheterna från 122 systemet men det är ju fler länder som har skickat ner dem var-

inte kommer att göra några bestående avtryck i motoffensiven. Han anser att det är tveksamt att Ukraina har den styrkeöverlägsenheten som behövs för att lyckas. Det är här viktigt att kraftsamla där avgörandet ska ske och då med en överlägsenhet gentemot fiende på som tidigare nämnts 3-1 och inte sprida ut sina förband jämt över ytan. Här ska dock noteras att; Kraftsamling är eldsamling – aldrig folksamling. Det krävs en samövad armé som behärskar samordningen mellan alla förmågor som indirekt eld, direkt eld, minröjning, fältarbete i form av broar mm, underhåll och mycket god samordning mellan eld och rörelse. Sedan det viktigaste; förband med eldkraft, rörlighet och skydd. Skydd är inte enbart pansar utan även pansarskytteförband som skyddar stridsvagnar i terräng som inte är lämplig för deras

Stridsfordon 90 ur Norrbottens regemente på Lombens skjutfält norr om Kalix. Foto: Mats Carlsson / FM

för erfarenheter kan komma från olika håll. Med modern materiel som en del anser vara överlägsen den ryska kan man fråga sig varför Ukraina inte har större framgångar. Den amerikanske generalen James Marks anger i en intervju i augusti att Ukraina använder fel taktik och att det krävs minst 3 till 1 i lokal överlägsenhet för att nå avgörande. Han anger att ”Målsättningen är att med en eller två större framryckningar kunna isolera ryska trupper och sedan exploatera den luckan. Det är en tuff uppgift med all minering och de försvarslinjerna ryssarna hunnit bygga upp. Men enstaka distraktioner kommer inte att göra någon större skillnad,”. Med enstaka undantag menar han att Ukrainas angrepp med drönare mot bland annat Moskva och Krim

strid samt luftvärn. Då kan man notera att i den svenska planeringen utgår man från att: ”Armén dimensioneras för väpnad strid mot en kvalificerad motståndare på morgondagens glesa slagfält”. Vad som menas är dock oklart. Tänkte inte på det!

Vad som fortfarande många verkar vara överraskande över är Rysslands sätt att hantera kriget och ännu mera överraskande varför landet beter sig som det gör och ser på omvärlden som de gör. Tydligt är många förvånade över att landet inte blev en demokrati som vi så gärna ville att den skulle bli efter Sovjetunionens fall. Detta hade ju vi räknat in i hur bra framtiden skulle bli! Den finska professorn Jukka Korpela, Östra Finlands universitet har 2022 skrivit en arti-

kel om varför Ryssland är som det är. Han menar att i över 1000 år har utvecklingen gått i en helt annan riktning än i väst. Och man har anammat ett helt annat värdesystem. Han skriver bla följande:

– De värderingar som är grundläggande för människor i väst tycker ryssarna att är felaktiga. Därför förstår jag inte hur Ryssland skulle kunna bli en västerländsk demokrati.

– Om man i Ryssland för fram motargument är man en fiende som hotar ordning och säkerhet. Folk ser inte avvikande åsikter som ett värde i sig, utan som olämpligt beteende.

– Bakom de olika synerna finns frågan om vad som är sanning. I västvärlden har vi ett rationellt förhållande till sanningen. Världen går att förklara rationellt, går att mätas matematiskt och tidigare kunskaper kan ifrågasättas. I Ryssland präglas förhållandet till sanningen däremot av mystik. Sanningen får man av Gud, antingen genom uppenbarelsen eller genom en insiktsupplevelse av något slag. Och det ska inte ifrågasättas.

– De olika sätten att se på sanning förklarar varför de ryska motiveringarna till anfallet mot Ukraina i väst verkar obegripliga. Man hänvisar till tusen år gamla krönikor, till religiösa fakta och till satansdyrkan. I Västeuropa går sådant inte att använda som politisk förklaring, men det lönar sig inte att påstå att de inte är äkta förklaringar i Ryssland. Vi kan inte bedöma Ryssland genom västliga glasögon. Om vi gör det tar vi lätt fel. Ett exempel är den diskussion som fördes i väst innan Ryssland i februari anföll Ukraina. Då var det många som tänkte att det är osannolikt att det blir krig, eftersom ett angrepp inte är vettigt.

– Kyrkan medverkade från medeltiden till att Europa övergick från ett klanvälde till suveräna monarkier där kungen härskade över ett visst markområde och alla invånare där lydde hans lagar. Det ledde i väst till att maktbruk i allt högre grad byggde på lagstiftning och det framhävde individens roll. Samhällen började utvecklas i rättsstatlig riktning.

– I Ryssland lever klanväldet kvar och där är den bärande idén att makt, ekonomi, rättsväsende och vardagsliv byggs upp kring nätverk som fungerar från fall till fall. Människorna känner till hur systemet fungerar, trots att reglerna inte finns nedtecknade någonstans.

– Ägarskapet vilar i Ryssland på hedersrelationer och nätverk. Ingen vågar stjäla från klanen, för hämnden är gruvlig. Klanväldet präglar hela det ekonomiska systemet. Vägen till rikedom går en annan rutt i Ryssland än i väst. I väst kan man bli rik om man kommer på en bra affärsidé, men i Ryssland räcker det inte.

– I den ryska världen är de rika de som har med makten att göra. Av politisk lojalitet kan man som belöning få en byggnadsentreprenad för OS i Sotji eller leveranser till armén och så kan man sko sig på det. Den högsta ledningen sitter kvar så länge den kan dela ut rikedom och olika förmåner till de lägre skikten.

– Korruption är en egenskap som är inbyggd i hela det ekonomiska systemet i Ryssland. Trots det ser man inte korruption som ett lika stort problem i Ryssland som i väst. Detta beror på att man ser till exempel mutor på samma sätt som vi ser skatter: de är utgifter som man bara måste räkna med.

– Demokrati, rättsstatsprinciperna och mänskliga rättigheter är resultatet av en utveckling som pågått i flera sekel i väst och de går inte att enkelt föra över till ett annat område där historien har sett annorlunda ut. Ett demokratiskt styresskick i Ryssland skulle kräva så grundläggande kulturella förändringar att det inte är sannolikt att det sker. Om det egna systemet verkar fungera och alternativet ser ut som att man grälar, varför skulle man ändra något då? Här kan man då jämföra vad den svenske diplomaten Petrus Petrejus (latinskt för Per Persson) skriver i sina böcker om Ryssland. Han sändes i diplomatiska uppdrag till Ryssland 1607, 1609 och 1611 och fick därigenom möjlighet att studera dess seder och politiska förhållanden. I sin bok från 1615, *Regni muschovitici sciographia*, skriver han en omfat-

Carl Gustaf - Foto: FM

tande skildring av Ryssland i historiskt, statsrättsligt, kyrkligt, socialt, topografiskt och andra avseenden.

Han skriver i sin bok att ett fundamentalt drag i det ryska samhället var regimens auktoritära förtryck av de olärdas undersåtarna. "Landet är gott och fruktsamt, men folket är grovt och plunt". Ryssarna är "strängt och starkt hållna av överheten". En konsekvens av styrelseskicket var att ryssarna var genuint okunniga om det mesta. Härskarna hindrade dem från att bilda sig och knyta kontakter med omvärlden. Till råga på allt var ryssarna kroniskt misstänksamma, och överheten vakade över folkets åsikter genom omfattande statligt spionage. Den ryska kyrkan gjorde saken inte bättre, eftersom den predikade blind lydnad mot överheten.

En annan egenhet var att de bemödade sig om att vara isolerade. De ville inte ha med andra folk att göra, och om en utlänning färdades till dem blev han mött med stor skepsis och misstänksamhet, något som även gick ut över diplomaterna. Att förhandla med ryssarna var krångligt och mödosamt. Avogheten mot omvärlden antogs kunna förklaras genom en analys av den ryska självkänslan. Ryssarna menade att Moskva var den enda staden i världen och deras storfurste var alla konungars mäktigaste konung, att samtliga potentater var av lägre rang. Av detta följde att ryssarna hade blivit så uppblåsta "att de föraktar alla Nationer, och gör sin Storfurste en sådan ähra och tjänst, icke som han theras Herre och öfverheet, uthan som han vore deras Gudh".

Till hjälp att analysera framtiden har Statsmakterna och Försvarsmakten möjlighet att ta hjälp av UD, MUST, FOI, Utrikespolitiska institutet, Universiteten och ett antal andra kompetenscentrum. Då kan man med rätta fråga sig; hur kunde någon tro att Ryssland direkt efter Sovjetunionens fall skulle med automatik bli en demokrati med västliga värderingar? Det skulle gå så fort att bli en västerländsk demokrati och integrerad i övriga Europa att vi till och med skulle kunna radera en hel Försvarsmakt med början 2000 för att planera att bygga upp något nytt ett antal decennier senare!?

Det är kanske än mer förvånande som det står i förra årets DSD att: "Många har varit överraskade över utvecklingen av kriget i Ukraina och framför allt att det blev ett krig. MUST var mycket sena att förstå vad som var på gång och bidrog till att en utrikesminister framförde till USA och Storbritannien att den gjorde situationen värre genom att påstå att det fanns en krigsrisk. Detta bådade inte gott för framtida behov av förvarning." Här kan också noteras att Storbritannien gärna söker underrättelsepersonal bland historiker med motiven att de har en bakgrundskunskap om varför det ser ut i världen just nu som det gör, men framför allt att de har lärt sig en metodik avseende hur hantera källkritik. Här kan man också se en klar skillnad på hur Finland såg på utvecklingen. Vid ett tillfälle i mitten/slutet av 90-talet talade en finsk representant för elever på nuvarande FHS. En elev frågade något tillspetsat när Finland skulle upptäcka att världen hade förändrats och det var internationella insatser som gällde. Den finske officeren, något röd i ansiktet, förklarade i långsam men mycket tydligt att hur han än gjorde så när han vände sig österut; så låg Ryssland där!

Armén 500 år...och hur kunde gå så?

Det har väl inte undgått någon att Armén har firat sitt 500 års jubileum. Sen beror det naturligtvis på hur man räknar att armén sätts upp. Till detta tillfälle har Armémuseum tagit fram boken, Svenska Arméns historia som utgavs i slutet av augusti och som är museets årsbok och därmed tilldelas medlemmarna i Armémuseum vänner. DU är väl medlem? Det är olika författare som har skrivit om de olika epokerna och på sidan 258 – 289 skriver Tommy Åkesson om utvecklingen eller snarare avvecklingen av arméns krigsduglighet med början i slutet av 80-talet. När man läser om vad som hände från 2000 men framför allt efter 2004 kan man tala om en intellektuell kollaps i Försvarsmaktens ledning men även delvis i den politiska ledningen. När ska ansvar börja att utkrävas? På sidan 261 skriver han att Försvarsbeslut 96 var gravt underfinansierat och att beställningen av JAS Delserie 3 som var en av huvudfrågorna vid Försvarsbeslutet

RBS 70, lätt och snabbgrupperad luftvärn. Foto: FM

inte var finansierad.

Till skillnad från tidigare Försvarsbeslut hade ett nytt ansvarsförhållande börjat att gälla 1994. Då bildades myndigheten Försvarsmakten med ÖB som chef. Tidigare hade Försvarsstaben, respektive Försvarsgrensstab och alla förbanden varit egna myndigheter direkt under regeringen. ÖB var däremot ansvarig för den operativa verksamheten. Dvs den dagliga verksamheten. Det fanns en mer eller mindre fast ekonomisk tilldelning som hade gällt sedan Försvarsbeslut 1958 där Armén fick 40%, Marinen 18%, Flygvapnet 40% och det Operativa programmet (Milostaber, borganläggningar mm) 2%. Detta betydde att Försvarsgrenshefarna skötte sina egna förband och utveckling men i samråd med de operativa kraven. 1994 togs det bort och ankarna var att behoven skulle styra. Men nu var alla pengar fritt byte vilket betydde att det på alla vis gällde att visa att just din försvarsgrens system hade den absolut största effekten och skulle ha så mycket som möjligt. Själva projektledningen för att ta fram underlagen var på Försvarsstabens Strategiavdelning. Detta betydde att ÖB stab övertog ansvaret för att sätta ihop hela försvarsmaktsstrukturen. De fd försvarsgrensstaberna uppgift var att utarbeta kostnadsberäknade försvarsgrensstrukturer. Arbetet skedde genom direktiv från Strategiavdelningen och strukturerna testades genom operativa spel. Arméns strukturer hade arbetats fram under förberedelseåren och är beskrivna i de två sista perspektivstudierapporterna som gick ut på remiss. Det slutliga förslaget var två strukturer, en åtta brigadsstruktur och en tolv brigadsstruktur med tre fördelningsramar. När den slutliga Försvarsmaktsstrukturen skulle sättas ihop fick armén en ekonomisk nivå för åtta brigader vilken lämnades in. Ca en vecka före slutlig redovisning kom Chefen för strategiavdelningen personligen ner till Arméledningen. ÖB stab vill ha ett exempel på en struktur på tolv brigader inom samma kostnadsram som

för den av arméledningen föreslagna åtta brigadsstruktur. Förklaringen att det inte skulle vara genomförbart utan en helt annan inriktning av strukturen godtogs inte utan den skulle vara uppbyggd av den sedan tidigare beslutade mekaniseringen. Vad de ville ha var ett exempel på hur den kunde se ut. Under kvällen omarbetades strukturen och det lades in infanteribrigader för att komma upp i tolv brigader. För att göra detta och få ekonomin att gå ihop var han tvungen att "lura" systemet. En metod han använde var att låta strukturen få en mycket lång förbandsomsättningstakt vilket medförde att den blev billigare på grund av ett specifikt förband utbildades med dubbel så lång förbandsomsättning vilket fick förbandet billigare eftersom hälften av fredsetablissemangen kunde läggas ner. Däremot fick soldaterna stå kvar dubbelt så länge i fältförbanden vilket inte hade gynnat krigsdugligheten. Underlaget skickades upp till Försvarsstaben dagen efter som ett exempel där det angavs att åtgärderna som vidtagits för att få ihop ekonomin inte var realistiska. Underlaget skickades till strategiledningen utan underskrift från någon chef på arméledningen eftersom det bara var ett exempel.

När sedan ÖB valda strukturer kom tillbaka för konsekvensbeskrivning var det en tolv brigaders struktur och inte åtta brigaders strukturen som var beskriven. Med anledning av vår kunskap om att exemplet på en tolv brigaders strukturen inte var realistisk omarbetades den till en realistisk tolv brigaders struktur. Denna struktur jämfördes sedan med den tilldelade ekonomiska nivån. Resultatet var att armén de första fem åren i perioden inte gick under ett överutnyttjande på 400–500 milj kr per år (i aktuellt kostnadsläge). Denna till strategiledningen lämnade konsekvensbeskrivning var underskriven av en av avdelningscheferna på arméledningen. Det togs ingen hän-

Robot 57, eller NLAW (Next generation Light Anti-tank Weapon). Foto FM

syn till detta och det kom aldrig några frågor om varför strukturen kostade mer nu än för ca en vecka sedan.

I augusti 1995 angav försvarsberedningen att försvaret bör omfatta tolv brigader. Däremot angavs i Försvarsbeslutet 96 att brigadantalet skulle vara tretton brigader. Anledningen till skillnaden var att dagarna före inlämnandet av Försvarsmaktsplanen hade Försvarsgrenscheferna inför ett beslutsmöte med ÖB kommit överens om att försöka rädda en del av organisationen. De åtgärder som gjordes var att fördela förbandsinnehållet från tolv brigader på tretton regementen alltså lägga tillbaka ett fredsförband, avveckla Lansen systemet för målflyg och bygga om Sk37 till nytt målflyg och lämna målflygsdivisionen på Malmen. Detta för att för att i stället bevara en jaktdivision. Dessa beräkningar gjordes och slutsatsen var att allt var kostnadsneutralt. I det tabellverk som upprättats för att hålla räkning på allt tillägg och reduceringar utifrån en referensstruktur som var i ekonomisk balans fanns dessa tilläggs rader. Jag har personligen sett i tabellverket att dessa rader var införda och att samtliga beslutade åtgärder stod som kostnadsneutrala dvs reduktioner och tillägg skulle ta ut varandra. Till och med en mycket inbiten flygvapenofficer var mycket kritisk eftersom han visste att för Flygvapnets del stämde inte beräkningarna. Vid Armémuseum vänners årsmöte i juni i år höll Tommy Åkeson ett föredrag om denna tid och vid middagen berättade en som hade varit med på beslutande mötet att han hade fått yttrandeförbud och fick inte uttala sig på mötet, detta för att han insåg att det går inte att göra på det sättet men det ville man inte höra.

När de svarta hålen identifierades i slutet av 90-talet beor-

drades på arméledningen en analys om vad som hade hänt. Med anledning att jag hade varit med i hela processen från 1992 kom några av mina kollegor och kurskamrater som hade fått uppgiften att ta fram underlag och frågade (med illa dold skadeglädje) ”hur räknade ni egentligen???”. Då var det med viss (nja riktigt stor) tillfredsställelse de fick tipset att söka efter arméledningens konsekvensbeskrivning vilken skulle vara en riktigt bra startpunkt för fortsatt arbete. Mycket riktigt fanns en kopia i min efterträdarens säkerhetsskåp där det fanns en erfarenhetspärm från arbetet med FB 96.

Denna låg senare till grund till analysen där slutsatserna var att huvudanledningen till arméns svarta hål var att arméstrukturen var för dyr gentemot de ekonomiska ramarna med ungefär samma summor per år som hade angetts i konsekvensbeskrivningen tidigare. Det hade varit mycket anmärkningsvärt om FB 96 inte kraftigt varit underfinansierat för då hade vi verkligen räknat fel! Men då kan man fråga sig; varför gjorde Försvarsmaktsledningen på detta sätt?

Den stora frågan inför försvarsbeslutet var beslutet om Gripen delserie 3. En hypotes är att om inte det hade funnits möjligheter att lösa upp de ekonomiska ramarna som hade gällt sedan 1958 års försvarsbeslut hade flygvapnets ekonomi med delserie 3 inlagd havererat. Problemet var att enligt armén skulle det behövas en halvering av arméns brigadorganisation från sexton brigader till åtta samt reduceringar av fördelningsförbanden enligt vad som blev beslutat dvs från sex fördelningar till tre för att få Försvarsmakts ekonomin att gå ihop. Det måste ha funnits en oro att proteserna skulle vara kraftiga när man skulle lägga ned halva armén

USA:s arméchef Europa, general Christopher Cavoli, besöker Sverige och arméchef Karl Engelbrektson. Här är de på Mässtocka och tittar på Archer. Foto: Emy Åklundh /FM

plus specialförbanden vilket hade kunnat omöjliggöra en beställning. Nu blev det till slut bara tre brigadregementen som drogs in vilket kunde hanteras politiskt. Protesterna hade naturligtvis kommit från det kommunala som hade missat många arbetstillfällen och därmed skatteintäkter. Skulle vara mycket intressant om någon av de ansvariga förklarade om det var det verkliga syftet. De svarta hålen blir början till processen som möjliggör att det Nätverksbaserade försvaret (NBF) får fäste i Försvarmakten och hos politikerna som därefter möjliggör idén om den Strategiska timeouten med totalt katastrofalt resultat. Med detta slipper också Regeringen att skjuta till mer medel för att täcka bristerna om man skulle behållit organisationen enligt FB 96.

Vad prioriterar vi?

Denna tid är nu förbi och alla talar sig varma om Försvarmaktens återuppbyggnad. Då blir det obegripligt när tidningarna skriver att Arméchefen har fattat beslut om att ställa in repetitionsutbildning för 1400 personer som skulle kallas in för en veckas utbildning under hösten för att alls kunna fortsatt vara krigsplacerade. Chef för förbandsproduktion i armén anger att:

– Det är inte de som har varit inne senast, så att säga. Det är personer som gjorde sin grundutbildning för tio årsedan, i vissa fall mer. En lika stor grupp genomgick repetitionsutbildning förra året, men de som stod i tur i år får vänta.

Detta betyder att ett antal förband inte är krigsdugliga idag på grund av för dålig kompetens. Vilket förbandsomsättningssystem (FOMS) har Försvarmakten, om de har något?

Anledningen till de inställda repetitionsövningarna är att det saknas kängor, regnställ, skalkläder och termosar till årets inryckande värnpliktiga!! Förutom att ställa in repetitionsövningarna beordras de anställda att lämna in sin motsvarande utrustning.

”För att säkerställa tillgången på personlig utrustning inför aktuella inryckningstillfällen tas nu krafttag. För att snabbt lyckas förstärka tillgången behöver all anställd personal ta sitt ansvar och bidra”, står det i ett direktiv från Försvarmakten utfärdat den 24 augusti, där officerare och andra anställda uppmanas att lämna ifrån sig en rad artiklar, från vattenflaskor och termosar till kängor och uniformer. Sådant som sällan används ska lämnas in, och personal som bara i undantagsfall bär uniform bör avrusta helt.”

En helt relevant fråga är vad som gjorts de senaste åtta åren eftersom Försvarmakten fick pengar till en satsning på personlig utrustning redan i samband med försvarsbeslutet 2015. Då talade dåvarande ÖB Sverker Göranson och försvarsminister Peter Hultqvist (S) om behovet av att satsa på ”bottenplattan” i försvaret.

Däremot är det glädjande att konstatera att Försvarmakten fortfarande har förmåga att prioritera. Under sommaren gick det att läsa i ett antal tidningar att FMV skrivit kontrakt värt 50 milj kronor på inköp av över tiden 3700 nya sablar (!). I höst är det planerat att den första leveransen ska anlända. Då levereras nästan 1300 sablar från Tyskland, till en kostnad på drygt 17 miljoner kronor dvs ca 13 000 kr per styck. Inköpet av de 1300 sablarna kommer nästan att fördubbla antalet sablar som finns idag. Tanken är att man ska slippa förflytta dem mellan olika regementen när de används, och

Viktig del i arméns upprustning.

på så sätt dra ner på antalet transporter”. Då kan man ställa sig frågan, har vi så många regementen att vi behöver 1300 sablar just nu?

”På grund av den upprustning av försvaret som nu sker så kan detta behov komma att öka och därför utökas volymen sablar”, skriver Försvarets materielverk i upphandlingen.” Sablarna är tänkta att användas vid ceremonier, parader och högvakten. De som används idag, måste enligt Livgardets ceremoniofficer bytas ut.

En relevant fråga är dock om det inte hade varit bättre att prioritera den personliga utrustningen för att kunna utbilda förbanden och på så sätt öka krigsdugligheten. Om det inte finns utrustning för fredstid, hur ser det då ut vid mobilisering?

Skulle man inte kunna formulera vad som kan förväntas av Försvarmakten enligt nedan:

Från det svenska folkets genom dess valda representanters givna uppgift till Försvarmakten att försvara det svenska territoriet och därmed Sveriges frihet och demokrati är det officerarnas, från ÖB till lägsta nivå, plikt att tillse att Försvarmakten alltid är förberedd att lösa uppgiften. Ansvarat gäller att tillse att Försvarmakten är rätt dimensionerad gentemot rätt hotbild vid ett eventuellt angrepp. Är rätt organiserad med adekvat utrustning i förhållande till motståndaren och att förbanden håller en hög utbildningsnivå och därmed har en hög krigsduglighet. Förluster sker i krig men det är varje officers ansvar och yttersta plikt att inga underlydande befäl och soldater meningslöst offras genom felaktiga antagande, felaktig planering, förhoppningar och inkompetens.

SAXAT UR NORRA SKÅNE FRÅN 1962 OM HÄNDELSER VID SKÅNSKA PANSARREGEMENTET.

1962-01-10 Skåne får tre pansarregementen. Stridsvagnar till I 6. P2 får även infanteri.

Det anrika Kungliga Norra Skånska Infanteriregementet I6 i Kristianstad—kommer under en 5-årsperiod att successivt omorganiseras till pansarregemente. Under tiden kommer man på P2 i Hässleholm att även uppta utbildning av pansarinfanterister. Också I7 i Ystad och Revinge skall få stridsvagnar.

Allt sker under förutsättning att arméchefens, Thord Bonde, förslag som grundar sig på en omfattande utredning går igenom.

General Bonde besökte på tisdagen I6 i Kristianstad och informerade där samtliga befälhållare och civilanställda om den föreslagna omorganisationen, som i stort grundar sig på 1958 års försvarsbeslut.

1967 kommer det att finnas tre pansarregementen i Skåne men inte ett enda infanteriregemente. I korthet innebär den för hela riket att man skall förlägga utbildning av stridsvagnsbesättningar och understödjande infanteri —s.k. pansarinfanteri—till samma utbildningsplats. 6 pansarregementen kommer det att finnas i landet när omorganisationen är genomförd. På I15 kommer man att återgå till utbildning av vanligt infanteri. För P5-bataljonen vid I19 i Boden kommer inga förändringar att ske.

1962-01-20 ÖB framlägger sjuårsplan för försvaret ökad beredskapsplan — högre anslag.

Överbefälhavaren Torsten Rapp överlämnade på fredagen till försvarsministern ett förslag till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Förslaget omspannar en tidsrymd av sju år och innebär en betydande ökning av försvarskostnaderna. ÖB anser sig dock ha starka skäl för det kravet. I förslaget läggs huvudvikten vid försvar mot invasion. Den kvantitativa omfattningen av armé och marinstridskrafter ökar, luftvärnsrobotar och ett lätt attackflyg tillkommer. ÖB betonar därtill vikten av fortsatt handlingsfrihet i kärnladdningsfrågan.

1962-02-13 Pansarförbanden bör organiseras som "blandade" pansarregementen.

Arméchefen har nu för regeringen lagt fram förslag till förändrad fredsorganisation för pansartrupperna, betingad av utbyggnaden av truppslagets krigsorganisation. ÖB tillstyrker ändringen.

Pansartrupperna och pansarinfanteriet föreslås föras samman till ett truppslag, pansartrupperna, under pansarinspektören. Fredsorganisationen skall omfatta Göta pansarlivgarde, Skånska pansarregementet, Skaraborgs pansarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet, Gottlands infanteriregemente, Norrbottens pansarbataljon ansluten till Norrbottens regemente samt pansartruppskolan och pansartruppernas kadett- och aspirantskola. Pansartruppskolan bibehålles vid Skaraborgs regemente i Skövde. Beträffande kadett- och aspirantskolans framtida lokalisering avser arméchefen att ge in förslag sedan ytterligare undersökningar genomförts. Vidare föreslås att utbildningen av andra militärområdets storm-

kanonförband, som nu sker vid Göta pansarlivgarde i Enköping, istället skall förläggas inom militärområdet. Ytterligare undersökningar fordras för att klarlägga om denna utbildning skall förläggas till Jämtlands fältjägarregemente i Östersund eller Västernorrlands regemente i Sollefteå.

Pansarförbanden bör organiseras som "blandade" pansarregementen, d.v.s. vid varje utbildningsanstalt skall såväl utbildning av stridsvagnsförband som av pansarskytteförband äga rum.

1962-02-26 P2-soldater på englandsresa.

Jan Lindblom från Mörrum och Bengt Johnsson från Sävsjö tillhör åldersklassen på P2 i Hässleholm med uttryckning den 21 mars. Tre dagar senare går de ombord på Suecia i Göteborg för vidare befordran till England. Resan betalas av Landsverk och utgör belöning för goda soldat- och kamratenskaper.

Sju P2-are hade kvalificerat sig till den slutliga uttagningen, där Fortuna fällde avgörandet. Helt lottlösa blev inte de övriga fem. De reser till Danmark tillsammans med ytterligare tio kamrater. Kamratföreningen svarar för den resan. Lottningen ägde rum på P2 regementsexpedition på lördagen, där överste Lorichs informerade om englands- och danmarksresorna. På englandsresan medföljer även vpl ur andra pansar- och pansarinfanteriregementen och ledare blir kapten B. Schmidt vid P5.

1962-03-06 Miljoninvesteringar vid P2. Nya kaserner, utökad befälskår.

P2 i Hässleholm får nya kaserner för omkring 200 man och dessutom en omfattande förstärkning av befälskåren i samband med den förebådande omorganisationen av pansarvapnet, avslöjar arméchefen Thord Bonde, på måndagen. Om K:mjt godkänner arméchefens förslag kommer som tidigare nämnts P2 att utbilda både stridsvagnsbesättningar och pansarinfanteri. Det innebär att värpliktsstyrkan på regementet ökar med omkring 200 man, som alltså skall hysas in i nya kaserner. De 200:as utbildning kommer dessutom att kräva förstärkning av underbefäls-, underofficers- och officerskårerna vid regementet. Förråd, garage och verkstadsbyggnader torde dock hålla för den påfrestningen utan tillbyggnader. När man kommer att sätta igång med nybyggena är än så länge inte bestämt. Tidpunkten regleras av bl.a. tillgången på arbetskraft och pengar.

1962-03-16 Koloxid - olycka i stridsvagnsgarage föranleder åtal mot furir på P2.

En furir vid P2 skall åtalas för ett olyckstillbud i ett stridsvagnsgarage i Revinge då han och nio värnpliktiga höll på att bli koloxidförgiftade. Värst däran var två värnpliktiga hemmahörande i Anderslöv och Hässleholm. Anderslövs-ynglingen fördes medvetlös till sjukhus.

Den händelse åtalet berör inträffade i ett stridsvagnsgarage i Revinge den 16 januari förra året.

Professor Axel Ahlmark har gjort en expertundersökning och stadsfiskal Gunnar Stenelid har beslutat om åtal som rubriceras som allmänfarlig vårdslöshet samt åsidosättande

av tjänsteplikt.

Målet mot furiren kommer att handläggas vid häradsrätten i Ystad inom den närmsta tiden.

1962-05-08 P2, I 6 och I 7 föreslås bli blandade pansarregementen.

Försvarsminister Sven Andersson föreslår i en proposition omorganisation av pansartrupperna och pansarinfanteriet. Vissa regementen på fastlandet omorganiseras till pansarregementen. De s.k. blandade pansarregementena samt det nuvarande pansarregementet P5, vissa utbildningsanstalter och ett eventuellt mindre förband inom II milo. föreslås sammanförda till ett truppslag benämnt pansartrupperna.

De nuvarande pansarregementena P1, P2 och P4 omvandlas till s.k. blandade pansarregemente, dvs. regementen där både stridsvagns- och pansarinfanteriutbildning skall bedrivas. Samma sak föreslås beträffande de nuvarande pansarinfanteriregementena I 7 och I 10 samt det nuvarande infanteriregementet I 6. Det nuvarande infanteriregementet I 18 och det därtill anslutna pansarkompaniet P 1G skall bilda ett blandat pansarregemente.

1962-05-10 Rådjursstammen har avtagit oroväckande på P2:s område.

P2 jaktvårdsförening redovisar i sin verksamhetsberättelse jaktåret 1961-62 såsom ett lyckat år med god utveckling av all slags vilt med undantag av att rådjursstammen avtagit på ett oroväckande sätt. Man har efter utredning konstaterat två troliga anledningar till detta förhållande, dels att en tusenmannaoorientering med ett femtiotal kontroller ägt rum på fältet den 1.okt. och dels att en schäferhund förmodligen dagligen drivit på markerna under ett års tid. När hunden driver tyst har detta förhållande först nu konstaterats Polis anmälan och utredning äger rum.

Dovhjortsstammen inom kasernområdet omfattar nu 11 djur och man anser att större stam inte bör tillåtas inom de 70 ha som kasernområdet omfattar. Under året har gammelhjorten "Snoddas" utgallrats på grund av ålder och hans horn kommer inte att misspyda den vägg, som blir förärad trofén. Den unghjort, som trängde sig ut genom kaserngrinden bör fällas inom sommarstaden "Finjasjöbaden".

1962-06-29 3.000 man och 500 fordon med i sommar- krig.

Den stora repetitionsövningen SÖS-62 (slutövning sommar), som förlagts till gränstrakterna till Skåne, Blekinge och Småland, startade på torsdagsmorgonen för ca. 3.000 man och 500 fordon. Huvuddelen av "rep-gubbarna" - det är för övrigt första gången man har repövningar på sommaren - kommer från I 11 i Växjö. De kompletteras av förband från P2 och T4 samt med ingenjör- och luftvärnsstrupper. Även flyg deltar.

Övningsledaren, överste Thor Cavallin, I 11, berättade vid en presskonferens i Kyrkhult på eftermiddagen, att orsaken till den ovanliga övningstiden är riksdagsbeslutet om effek-

tivare beredskap. Övningarna blir härigenom utspridda över året. På sommaren kan man av markskadeskäl inte insätta några större fältstarka brigader utan övningarna måste ske i mindre förband.

1962-07-03 Pansarsoldaterna blir dragoner? Namn- byte knyter an till gammal tradition.

Skånska Pansarregementet kommer sannolikt att byta namn till Skånska Dragonregementet enligt ett förslag, som framlagts av chefen för armén. Det betyder för P2 att man åter knyter an till tradition från den tid då regementet hette K6 och var förlagt till Ystad. Namnbytet har samband med den nya fredsorganisationen för pansartrupperna och pansarinfanteriet.

Arméchefens förslag omfattar samtliga förband i vilkas namn prefixen pansar- eller infanteri igår. Således föreslås I 6 heta Norra Skånska regementet med nummerbeteckning P6 och I 7 Södra Skånska regementet, P7. P2 uppsattes så sent som 1942 och är direkt arvtagare till Skånska dragonregementets traditioner, som sträcker sig nära 300 år tillbaka i tiden.

1962-08-07 Fänrik vid P2 har huvudroll i upplysnings- film om försvaret.

Det var inte de vanliga kommandoorden som ekade i livkompaniets lektionssal på P2 i går. Icke desto mindre var det nästan uteslutande militärer som agerade. Men kapten Karl-Axel Keier är inte van att säga Vänster om: eller Giv akt: Han ropar istället Kamera: och tagning: Ty så gör en filmofficer. I gymnasiets yrkesrådgivning ingår även en orientering om officersyrket och det är för denna orientering som Arméstabens filmdetalj för närvarande håller på att spela in en film. Ett par avsnitt gjordes redan i vintras, i går var man på P2 och så småningom skall man till andra ställen för att slutföra tagningarna.

Kapten Keier är inspelningschef. Till sin hjälp hade han igår förutom den tekniska personalen från filmdetaljen en fänrik från P2, Claes Ohm, och korpralerna från plutonchefsskolan vid regementet, för dagen degraderade till meniga soldater. Avsnittet gällde officeren som lärare och det var fänrik Ohm som stod katedern.

1962-08-25 Engelsk arméattaché på P2 besökte Mölleröd och Hovdala.

Den engelske arméattachén i Sverige, överste J.C. Johnson, besökte igår Pansarregementet. Förutom kasernområdet besökte han även Mölleröds- och Hovdalafälten. Överste Johnson som tillhör infanteriet har inte tidigare varit på regementet. Han har varit engelsk arméattaché i Sverige i ett och ett halvt år.

Sedan regementschefen haft mottagning i tjänsterummet fördes den engelske gästen till en del anläggningar inom kasernområdet. Han besåg 8. kompaniets moderna logement liksom och en del lektionssalar och manskapsutrymmen. Medföljande officerare var, förutom regementschefen, överstelöjtnant Rolf, kapten W. Boris-Möller samt från FKE löjtnant Igelstam. Efter lunch for man till Hovdala för eldexercis

med stridsvagn och demonstration av ABC- stridsmedel.

1962-09-02 Åter till FN.

Tillbaka till FN bär det för P2 fanjunkaren Jan-Erik Persson, Hässleholm, den 1 oktober. Persson är bland de uttagna till nästa Kongo - Bataljon och rycker in i Linköping den 17 september. Avfärden till Kongo beräknas ske omkring den 1 oktober.

1962-09-15 Krister Berg och Arvid Thynell P2-mästare i orientering.

P2-mästerskapet i orientering avgjordes under torsdagen. I seniorklassen segrade Krister Berg, Hästveda, med 6 minuters marginal till tvåa Allan Andersson. Oldboysklassen togs hem av Arvid Thynell med fem minuters försprång till andre man, rustmästare Harry Petersson. Tävlingen gick i terrängen norr om Örkellunga med Mattarp som samlingsplats och banorna som lagts av överfurir Leif Claesson, mätte för seniorerna 8,4 och oldboys 6,4 km. 197 man ställde upp till start.

1962-09-20 P2-soldat stannade hemma. Stod inte ut i det militära.

Vid Västra Göinge häradsrätt rannsakades på onsdagen en 23-årig stuveriarbetare bosatt i Helsingborg. 23-åringen hade gjort sig skyldig till rymning och grov olovlig körning. Han var tidigare dömd för olovlig körning, grova stöld, häleri m.m. Rätten beslöt nu om liten läkarundersökning. Målet kommer senare att tas upp på nytt.

Den 21 maj i år ryckte han in till P2 för att göra sin värnpliktstjänstgöring. Den 3 juni kl. 24 skulle han ha inställt sig efter permission, men han kom inte. I stället stannade han kvar i Göteborg hos sin fästmo. Den 4 juni ringde fästmon till regementet och uppgav att hennes fästman var sjuk och ej kunde inställa sig. Hon fick då reda på att han måste söka läkare och skaffa intyg på sin sjukdom. Något sådant kom inte. Däremot anlände till regementet ett brev från 23-åringen, där han förklarade att han inte stod ut med det militära. Han bad om frisedel och skrev också att han hellre tog ett fängelsestraff än "lumpen". Den 4 juli hemförlovades han.

1962-10-03 Kungakannen hård 26-milatripp. Löjtnant Sonesson etta efter de två dagsträckorna.

P2-officerarnas årliga obligatoriska tävling om Kungakannen

- mc orientering - är tänkt som en verklig kraftmätning och årets körning, som ägde rum under tisdagen och natten till onsdagen, blev också ett rejält dagsverke för de 19 deltagarna. 26 mils körning, till större delen på oftast svårforcerade svartvägar och stigar, är ingen sinekur och idealtiden för hela distansen på cirka 7 timmar var inte så lång att den gärna kunde underskridas.

Dagskörningen omfattade två sträckor om 7,5 respektive 7,9 mil och efter denna etapp ledde en av favoriterna, löjtnant Folke Sonesson. Han körde bäst redan på väg till de två första tidskontrollerna och höll stilen under alla 15 milen samt hade 9 poängs marginal till I 6 fänriken Jansson (som deltog utom tävlingen) samt ett försprång på hela 34 prickar till fjolårssegraren, löjtnant Sven Wyke. Mot sin andra seger var alltså löjtnant Sonesson på god väg. Han tog en in-teckning i kungens pokal redan 1955. Målet för de båda dagssträckorna samt starten för nattetappen var förlagt till Snapphanestugan i Vittsjö. Nattkörningen - som blev ytterlig krävande i den besvärande dimman - kortades av från 13 mil till 11 mil. Banan slingrade sig runt Bjärnum över Hörja och V. Torup till Tyringe, varifrån man valde en ren transportsträcka hem till regementet i stället för den tänkta rundan ner om Matte-röd - Brönnestad.

De bästa efter de båda dagsetapperna: 1) Lt Sonesson 123 prickar, 2) fk Jansson I 6 132 p, 3) Lt Nihoff 156 p, 4) Lt Wyke 163 p, 5) Lt Wahlgren 168 p, 6) Lt Grönquist 179 p.

1962-10-04 Sonesson vann Kungakannen. Boris-Möller etta i nattkörningen.

Det blev efter de båda dagsetapperna tippade segraren löjtnant Folke Sonesson, som vann årets tävling om Kungakannen för P2-officerarna. Genom den klara ledningen efter de dryga 15 milens dagkörning höll han undan på nattetappen, som emellertid vanns av kapten C-G Boris-Möller. Kapten Boris-Möller fick 123 prickar på nattetappen, eller exakt samma antal som löjtnant Sonesson fick under dagkörningen. Löjtnant Sonessons prickantal på slutsträckan uppgick till 156. Bäst sammanlagt på hela tävlingen blev fänrik Jansson I 6, som körde utom tävlan och han stannade på sammanlagt 264 prickar.

Resultat sammanlagt: 1) Lt Folke Sonesson 279 p, 2) kn C-G Boris Möller 312, 3) Lt Sven Wyke 328, 4) Lt Christer Nihoff 343, 5) Lt Per Nilsson 374, Lt Wahlgren 438.

PaperMoney Online

**Hela världens sedlar till lågpris i vår webbutik
- snabbt och portofritt hem i brevlådan.
Välkommen!**

www.papermoney.se

Värderar och köper svenska och utländska mynt.

Kontakta Bertil Nilsson 070502823

1962-11-10 De åt upp 230 gäss.

Det var få eller inga matskolkare vid hässleholmsregementena T4 och P2 på fredagskvällen. Anledning till det var de 230 gäss på sammanlagt 850 kg som kökspersonalen under veckan stekt bruna och knapriga för fredagens stora gåsablott. Utöver gåsen med alla traditionella tillbehör konsumerades det ansevärliga mängder glass och så naturligtvis svartsoppa. Gåsätandet har blivit en uppskattad tradition vid skånerementena. Det äts friskt vid samtliga bord och många utnyttjade möjligheten till "påbackning" av både gås och glass.

1962-12-04 P2-soldater landets bästa på kpist. Två Bjärnums-bor i segrande laget.

P2-soldaterna triumferade i Göteborgs-postens landsomfattande tävling med kulsprutepistol och segrade med 4 poäng över I 15 Borås. P2, som 1959 tog vandringspriset för alltid, satsade för fullt för att försöka "slå" Älvsborgarna, som vunnit de båda senaste åren. I 15 lyckades öka sitt lagresultat med 13 poäng, men det räckte inte, ty P2:s bästa 10 vpl slog nytt rekord på 197,3 poäng per skytt. I laget ingick två bjärnumsbor, Karl Gustav Engkvist och Christer Herbst.

Norra Skåne

**Välj ett krångelfritt elbolag
med 100% förnybar el från
sol, vind och vatten.**

**Enkla
Elbolaget**

Svenska arméns historia

Medströms förlag har åter publicerat ett praktverk, denna gång den svenska arméns historia som är Vännernas årsbok 2023-2024, Armémuseums meddelande 79 och dessutom en viktig del av firanden av den 500-åriga Armén.

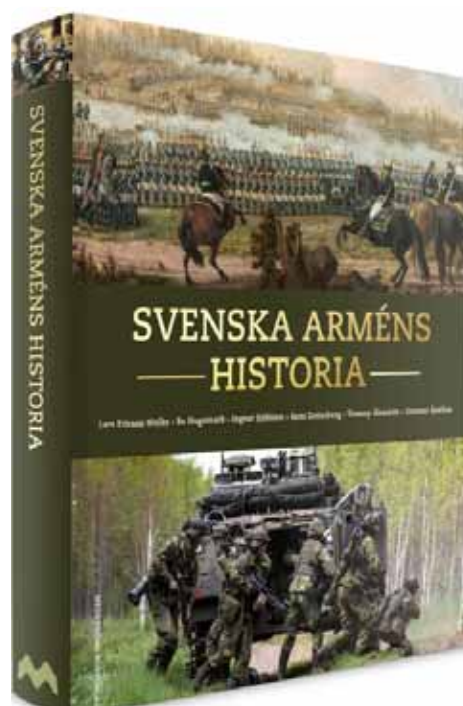
Initiativtagare till boken är Svenska militärhistoriska kommissionen och författarna är kända svenska militärhistoriker, Lars Ericson Wolke, Bo Hugemark, Ingvar Sjöblom, Kent Zetterberg, Tommy Åkesson och Gunnar Åselius.

I boken konstateras att Armén har spelat en helt central roll i Sveriges historia, för den svenska kulturen, för samhället i stort och för en liten nations möjligheter att hävda sig på en stor arena. En svensk armé har i någon mening alltid funnits. Ett militärt försvar har varit en nödvändighet genom hela historien. Men det var kung Gustav Vasa som på 1500-talet samlade och organiserade armén som en del av den svenska centralmakten – i ett rike med ambitioner.

Utvecklingen var typisk för hela Europa, när nationalstater konsoliderades och konkurrensen om världshandeln tilltog. Sverige blev nu en av Nordeuropas starkare militärmakter. Under 1600-talet fick Sverige rent av rollen som en regional stormakt genom arméns framgångar på kontinenten. När Europas arméer efter franska revolutionen och under Napoleon-krigen, kring sekelskiftet 1800, närmast tiodubblade sina numerärer fick Sverige söka sig en ny roll. Från och med nu stod Sverige vid sidan av både små och stora krig i Europa. Först med det kalla kriget i modern tid blev Sverige åter något av en regional stormakt.

Idag står armén åter inför stora och svåra uppgifter. Detta är den svenska arméns historia.

Vännerna kommer att kunna hämta sin bok i Armémuseums reception från medio september och därefter sker ett utskick i jultid till de som inte hämtat sin bok.

SKÅNSKA DRAGONREGEMENTETS P2 BORDSTANDAR

Rekvireras hos kassören.

Pris: 200 kr, porto tillkommer.

Kassören nås via:
kenneth@klutbildning.se

